

XIII EVF. * SZAM 168
CUIJ—KOLozsvár, 1936
augusztus 5 Kedd
1690 EV - AB 11

TAKA POSTALA
PLATYNE in NUMERAR
No. 244.716/929

Ara 5 lej

Érkezéskor a kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
utca) 10. szám. Telefon: 9-77.

ELŐFIZETESI ARAK:
Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 325 "
Egy hónapra . . . . . 110 "

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ARAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések tarifa szerint
véteknél fel.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi
és bánáti zsidóság politikai
napilapja.
Cikkének utánnomását csak a
Börzs megjelölésével engedjük
meg.
Közléseket nem küldünk vissza,
és megőrzésükre sem vállalunk

Sok igazolvány, vagy egy igazolvány?

Hajdan, a liberális uralom évében,
Romániát — többek között — az igazol-
ványok hazájának is nevezhették. En-
nek az elnevezésnek jogosultsága ma két
széttel enyhébb színezetet nyert, de
összességére sem szűnt meg véglegesen.
Még ma is gyakran kell éreznünk, hogy
széles e hazában nem az emberi értékek:
becsületesség, tisztesség, munkás és
hasznos élet teszik az embert, — hanem
az igazolványok.

És érdekes, hogy rendszerint azok van-
nak mindenféle „megbízható” igazolvá-
nyok birtokában, akiknek azért van
ezekre szükségük, mert egyébként erköl-
csileg igazolhatatlan gyének. Az igazol-
vány-rendszer a rendőrállamok tipikus
rendszere, ahol mindenki gyanús, aki él,
ahol a zsarnoki uralom mindenki-
egy-egy petrolórt sejt; erőszakra épített
uralmánál egy-egy halál ellenfelet.
Sajnos, ha enyhültek is az állapotok,
még ma is megtörténik, hogy egy-egy
kérőnyelhez, egy-egy utlevél, vagy fontos
okmány megszerzéséhez — 8—10 igazol-
vány csatolása szükséges s ezzel a
ténnyel a polgárságot, különösen annak
szegényebb rétegét olyan torturának,
olyan megaláztatásnak teszik ki, amelyen-
re nyugati országokban még gondolni
se mernének a hatóságok.

Az új közigazgatási törvénynek van
egy passzusa, mely vegre rendet igyek-
szik teremteni az igazolványok szörnyű
dzsungelében. Ez a rendelet úgy intéz-
kedik, hogy az ország összes lakosai szá-
mára személyazonossági igazolványok
állítandók ki, melyek egyszersmind vá-
lasztási igazolványul is fognak szolgál-
ni. Ebben az igazolványban fel lesz
tüntetve az állampolgárság, a foglalko-
zás és lakás is, tehát az új igazolvány
felelőssé teszi majd az állampolgár-
sági, bejelentőhivatali és külön foglalko-
zási igazolványok beszerzését. Azaz:
felelőssé tenni, ha a legújabb rende-
let valóban a demokrácia és az emberi
méltóság szempontjait tartja majd szem-
előtt és érvényt szerez annak a minimá-
lis követelménynek, hogy minél keve-
sebb végzettséggel, minél kevesebb
bürokráciával, minél több előnyt,
minél kevesebb időrablást biztosít a la-
kosság számára. De van egy másik szem-
pont is, mely kívánatosá teszi az új iga-
zolvány rendszerrel, az előbbi iga-
zolvány-torturák lezárását, nevezetesen
az, hogy az eddigi igazolvány-inflációk
rengeteg legitím és illegitím költséget
emésztettek fel s különösen razzikál-
kalmával, a rendőri visszaéléseknek
olyan tág lehetőséget nyújtottak, hogy
szinte megborsózik a hátunk egy-egy
visszaélékezés hatása alatt.

Az új igazolványoknak, melyeket elég
előzőn, 10 lejért állítanak majd ki a ha-
tóságok, nemcsak választási igazolvá-
nyokul kell szolgálniuk, hanem **felelősé-
gessé** kell tenniük minden néven nevez-
endő más igazolványt. Ennek az igazol-
ványnak elégnél kell majd lennie arra,
hogy felmutatása mellett, minden bü-
rokratikus végzettség mellőzésével, **le-
adja uttleveleimel**, hogy minden vonat-
kozásban: bíróságok és katonai hatóságok
előtt, igazolással szolgáljanak.

Ha nem így lesz, ha az új igazolvány-
csak egy újabb igazolványt jeleut majd
a többi mellé, — akkor természetesen
semmi jó, semmi előny nem származik
belőle s a visszaéléseknek, az igazolvány-
szarolásoknak, a hiábavaló kiadásoknak
olyan újabb lehetőségeit nyitja meg, a-
melynek rögs és kínos utjait már tu-
lontul jól ismerjük.

Reméljük, hogy várakozásainkban ez-
tartal nem fogunk csalódní. Az új köz-
igazgatási törvény a demokrácia jegyé-
ben jött létre, tehát végrehajtásában
is ragaszkodnia kell a demokrácia el-
vek minimumához. A demokrácia pedig
a polgári és emberi önérték tisztelget,
az **egyén szavahihetőségét, a becsületet-**

ség és jószándék honorálásait jelenti,
nem pedig a végzettség végtelenségét,
a hivatalnokok packázását, a különböző
molesztálások alkalmainak szaporítását.
Az igazolvány-rendszer fenntartása

pedig ezt az utóbbit jelenti. És ezért vár-
juk kíváncsian és szorongva, hogy vaj-
jon az új igazolványok kiállítása egy
rég és keserű korszak lezárását fogja-e
jelenteni, vagy pedig a régi torturáknak

egy újjal való szaporítását? Minden
okunk megvan a pesszimizmusra, de
nem lehetünk olyan pesszimizták, hogy
feladjuk reményünket az optimális lehe-
tőségek megvalósítását illetőleg.

Miért nem mondhat le Vaida belügyminiszter?

A Cuvántul szerint a belügyminiszter azért nem hagyhatja el állását, mert ezzel megerősítené azt a feltevést, hogy nem akarta, vagy nem tudta elfojtani a zavargásokat és ezért inkább hozzájárult a rend garantálásához

Buenresti—Bukarest, augusztus 4. (Az
Új Kelet tudósítójától.) A fővárosi la-
pokban az elmúlt héten az a hír látott
napvilágot, hogy az antiszemita zavargá-
sok következtében Vaida belügymi-
niszter be fogja nyújtani lemondását.
A liberális sajtó napokon keresztül vá-
dolta hasábos cikkeken a belügymi-
nisztert azzal, hogy ő volt a tulajdon-
képpen értelmi szerzője a zavargások-
nak. A Viitorul Tasiwaanu kabinetfőnök
különös szereplésével igyekezett igazol-
ni Vaida szoros kapcsolatát a terroris-
ta szervezetekkel. Az Adeverul is kon-
centrikus támadásokat intézett a bel-
ügyminiszter ellen. A lap többek között
ismertette azt a beszédet, amely
Vaida és egy Leftwich nevű amerikai
újságíró között folyt le. Leftwich azt
kérdezte a belügyminisztertől, hogyan
lehetős az, hogy barátai és ellenségei
egyaránt antiszemitának tartják.

— Az nem baj, ha antiszemitának tar-
tanak, — válaszolta Vaida — így leg-
alább az antiszemiták is bizalommal
vannak velem szemben és irányíthatom
őket.

Nem tudjuk, hogy az Adeverul hira-
dása mennyiben felel meg a valóság-
nak. Tény az, hogy a Vaida lemondá-
sáról terjesztett hírek nem bizonyultak
igaznak. Vaida Sándor a Cuvántul je-
lentése szerint továbbra is a belügymi-
nisztérium élén fog maradni. Vaida
Sándor a nemzeti parasztpárt egyik al-
előnöke és a legfontosabb miniszteri tár-
ca vezetője. Az ő lemondása kritikás
helyzetbe hozná az egész kormányt,
amelynek lemondását Károly király
már azért sem fogadná el, mert ebben
a pillanatban egyetlen más politikai
párt sem volna képes a hatalmat átven-
ni. A Cuvántul szerint azonban Vaida
egyébként sem mondhatna le. A lap
szerint ugyanis a zavargásoknak két oka
lehet: vagy győngy volt a belügymi-
niszter, vagy pedig támogatta az agitátor-
okat. Egyik és másik esetben is a bel-
ügyminiszter szimpatikus az agitátorok
előtt és így tényleg irányította őket.
— De vajjon akarna-e Vaida lemondani?
— teszi fel a kérdést a Cuvántul. Ez irány-
ban nem állhat fenn semmi kétség, mert
feltéve per absurdum azt, hogy a bel-

ügyminiszternek aktív szerepe lett vol-
na a zavargásokban, Vaida már csak
azért sem léphet ki most a kormányból,
mert ezáltal megerősítené a fenti felte-
vést és olyan színtelen tünethé fel Vai-
dát, mintha ez a nemzeti parasztpárt
kivüles és a párt érdekeivel ellenkező
mozgalmakban vesz részt. A pártnak
tehát kötelessége kényszeríteni Vaidát,
hogy maradjon a belügyminisztérium
élén és fékezze meg az anarchikus meg-
mozdulásokat, nehogy az egész nemzeti
parasztpártot az a vád érhesse, hogy
titokban szolidaritást vállal ezekkel
a mozgalmakkal. Amennyiben pedig Vai-
da győngyese okozta volna a zavargá-
sokat, úgy a belügyminiszternek össze-
 kell szednie magát és erőfeszítéseket
kell tennie a rend fenntartásához szük-
séges intézkedések megtétele érdekében.
Az országból érkező hírek azt bizonyít-
ják, hogy Vaida beletörődött a pillanat-
nyilag megzavart rend helyreállításá-
nak szerepébe. Még pedig sikerrel.
Eddig a Cuvántul cikke, amelyet min-
den kommentár nélkül közlünk.

Titulescu kérésére jött Aberson Romániába, hogy személyesen informálódjék a legutóbbi antiszemita kilengésekről

A genfi zsidó diplomata nyilatkozik az Új Keletnek romániai utjának programjáról

Buenresti—Bukarest, augusztus 4. (Az
Új Kelet tudósítójától.) Legutóbbi szá-
mában megírta az Új Kelet, hogy Zwi
Aberson, a Népszövetség mellett akre-
ditált kisebbségi delegáció titkára, né-
hány nap óta Romániában tartózkodik
és rövidesen Erdélybe is ellátogat. A
kiváló zsidó diplomata, aki nem régen
folytatott tárgyalásokat Genfben Tita-
lescuval és Antoniadé genfi román meg-
hatalmazott miniszterrel, a legutóbbi
romániai antiszemita zavargásokkal
kapcsolatosan precíz misszióval jött Ro-
mániába, hogy a helyszínen személye-
sen szerezzen impressziókat azokról az
eseményekről, amelyek az utóbbi hóna-
pokban oly súlyosan érintették a romá-
niai zsidóságot és tapasztalatairól be-
számoljon a felsőbb nemzetközi fórumok
előtt.

Aberson, mint azt már megírtuk,
egyike a genfi népszövetségi élet leg-
markánsabb és legnépszerűbb egyénisé-
geinek, aki rendkívüli összeköttetési
révén olyan nagy befolyásra tett szert
a nemzetközi fórumok előtt, hogy sza-
vának óriási sulya van. A keleti orszá-
gokban élő zsidóságnak nem egy sérel-
met nyert már eddig is orvoslást Zwi
Aberson intervenciójának következté-
ben.

A genfi zsidó diplomata romániai ut-
ját egy Titulescuval folytatott beszél-
getés előzte meg, amelynek során Ro-
mánia londoni követe felhívta a zsidó
népszövetségi delegátus figyelmét arra,
hogy ugy a zsidóság, mint Románia
szempontjából sokkal előnyösebb volna,
ha személyesen látogatna el Romániá-
ba, hogy a nemzetközi fórumok a zsidó-

ság hivatott képviselőjének utján sze-
rezhessenek értesülést az antiszemita
eseményekről, amelyekről — mondotta
Titulescu — annyira tulzó színekkel
számolt be a világsajtó.
Aberson az Athene Palae-beli laká-
sán felkereste az Új Kelet munkatársa,
hogy információt kérjen tőle romániai
látogatásának programjáról. A népszö-
vetségi zsidó delegátus örömet fejezte
ki afölött, hogy az Új Kelet munkatá-
sának rendelkezésére állhat.

— Évek óta ismerem az Önök lapját
— mondotta. Genfben nagy hasznát ve-
szem az Új Keletnek, sajnos azonban
csak tolmács segítségével tudom elol-
vasni a lap figyelemreméltó cikkeit és
információit.

— Egyelőre a bukaresti zsidó körök-
kel vettem fel a kontaktust. Érdekelnek
a zsidóság összes politikai és gazdasági
problémái és nagyon örülök annak,
hogy végre sikerült Romániában meg-
teremteni a zsidóság egységes frontját,
amelyet az Országos Zsidó Tanács kép-
visel.

Tényeket akarok megállapítani

Munkatársunk ezután arról érdeklő-
dött, hogy kíván-e beszélni a kormány
tagjaival is, mire Aberson kijelentette,
hogy a maga részéről nincs beszélni
valója senkivel sem, mert utjának az a
célja, hogy tényeket állapítson meg.

— Ugy értesültünk, — vetettük közbe
— hogy beszélgetést folytatott már
Vaida belügyminiszterrel.
— A belügyminisztert — volt a válasz
— csupán azért kerestem fel, mert be-
akartam jelenteni azt a szándékomat,

hogy Borsára és azokra a többi helyek-
re utazom, ahol a legutóbbi időben
antiszemita kilengések robbantak ki.
Nagyon örvendek, — folytatta ezután
— hogy egyelőre úgy, ahogy megnyu-
gottak a kedélyek és a kormánynak si-
került legalább is látszólag biztosítani
a nyugalmat. Megvallom őszintén, ben-
nünket ott nyugaton nagy aggodalom
töltött el Önökért. Attól tartottunk,
hogy az 1905-ös beszarábiai pogromok
megismétlődhetnek. A világsajtó hatal-
mas cikkeket szentelt a romániai esemé-
nyeknek és az Önök diplomatái bizony
igen kellemetlen helyzetbe kerültek
emiat. A kormány tagjainak tisztában
kell lenniük azzal, hogy a nyugateuró-
pai nemzetközi politikában szeizmográf-
szerűleg jelződnék a különböző orszá-
gokban történő események. Az pedig,
ami legutóbb Önöknél történt, valóság-
gal konsternációt keltett, annál is in-
kább, mert a nemzetközi politikában
egyre ritkább jelenség lesz az antisze-
mitizmus.

Kolozsvárra jön Aberson

— Különben — fejezte be érdekes nyi-
latkozását Aberson, — én örülök leg-
jobban, ha Borsá, Suceava, Câmpulung
és a többi sokat szenvedett helységek
me látogatása után kiderülne, hogy a
világsajtó esetleg megfelelő ellenőrzés
hijján eltulozta az eseményeket.

Ebben a pillanatban berregve szóal-
 meg a szobában elhelyezett telefon esen-
gője. A zsidó diplomatával a kormány
egyik tagja kívánt telefonon beszélni.
Aberson azzal bucsuzik tőlünk, hogy
néhány nap múlva elindul Kolozsvárra
és Borsára. (h. e.)

augusztus 2
SZERKESZTŐ: Arany Rio). 20 és 10
kor éjjeli fil-
óvel megtörtén-
őttek részére).
0 lej. Főszerep-
ni, Vivian Gil-
r.
kor 15 és 10 le-
are a levegőben
ölvételekkel. A
ra Kent.
or csak egy na-
Eneketől
lej.
USOR
rópai
SZTUS 2
ammofónhang-
Othello. Doallé
Steinke: An-
re: Kis korten-
ány muzsikál-
ánkázás. Lajtai
vén líszé-dal-
angszó az Egy-
ásjelentés. 12.00
ti Kaszinó sza-
resnye. Micheli:
ai: A windsori
ghborough Sum-
Delibes: Egy-
Szép az íci-pici
Pontos időjel-
Hírek. 4: Fáy
néző. Váloper.
Pontos időjel-
5: A Szoci-
lása. Farkas B.
Missziós üzene-
enyedgyalozes-
ersenye az An-
ricsai Richárd.
— jellemkép in-
keringő. Reisi-
vitány. Leonad-
ar. Strauss: O
ár: Cigányün-
előadása: Min-
7.30: Hangver-
finnepi játékok
ztató zene.
19.30: Híres
nikus hangv.
i hangv.
hangv.
tató hangv.
a zene. 21: Fu-
zene.
k és dalok. 22:
ánzene.
szletek Vadász
Teljes kiadás
Kelet könyv-
eig Claj
nyve &
talleszek
ári árak!
tések
TESITÉS!
állalom kézimun-
kontrozását,
eretek aranyozá-
javítását. Estén-
állandó kiállítás.
ai aranyozó St.
Maniu.
ELLEGENS AK-
ÓRT felvessz Le-
ODERN BUTOR
háló eladó Est-
ca 10. (Str. Ber-
földszint.

A milliárd halál házában...

Látogatás a szérumgyár laboratóriumában, ahol kis üvegkalitkában őrzik a legrettegetesebb betegségek bacillusait. Az emberek újkori vértanúi az állatok, amelyek a vérükkel váltják meg a világot

Bécs, augusztus 4. Nemrégiben történt, hogy a bécsi bakteorológiai intézet udvarán betörők jártak. Az egyik tolvaj felfeszítette a kísérletezésre szánt állatok ketrecét és egy kövér libát magával vitt. A lopás óriási izgalmat keltett, természetesen nem annyira a libát, mint a tolvajt féltették, mert a szárnycsontok kolerabacillusokkal voltak beoltva... Már most, ha a szerencsétlen ember gyanútlanul elfogyasztja a libapese-nyét, nemcsak saját magát, de a környeztet is megfertőzi és könnyen megfertőzheti, hogy Bécsre egy új kolera-járvány rémségeit zúdítja.

A bakteorológiai intézet napokon át hirdetést tett közzé a lapokban, amelyekben figyelmezteti a tolvajt a rettenetes következményekre. De a libatolvaj nem adott magáról életjelet. Arra gondoltak, hogy a betörő primitív ember, aki nem olvas újságokat... egész Bécs remegett... míg aztán egy hét múlva levél érkezett az intézet igazgatójához. A tolvaj írta.

Hálásan köszönöm a szíves figyelemzetést, — így hangzott a levél egyik passzusa — de már elkétek vele... a ludat megsütötte a feleségem, mondhatom, pompás volt... rég nem ettem ilyen felséges libacombot... ami a kolera-területi, halisten kutya bajom sinces... ha akadna még egy ilyen ojtott liba... hát szívesen venném...

Meglátogattuk a „Halál házat”, ahol milliárdszámra tenyésztik a legveszedelmesebb bacillusok.

Baecher doktor, a szérum-therápia vezetője kalauzál bennünket. Ő őrzik a Pandora szelencéjét...

A laboratórium egy tiszta patikára emlékeztet. A polcokon kis üvegkalitkák sorakoznak. Nem madarat, hanem újvástagságu üvegfiolákat őriznek bennük. Minden kalitkában más és más szörnyeteg. Az ezeregyéjszaka dsinnjei kismiskák hozzájuk képest. Egy ilyen kalitka lelakatolt lakói kétmillió emberrel végezhetnek... virulens bacillus-kultúrát milliárdjai nyüzsögnek a fiolákban.

— Mivel táplálják a mikroszkópikus bestiákat?

— Egészen jó kosztot élnek, — mondja a doktor — a menüjük is változatos. Mert a bacillusok nagy inyenek... csak akkor szaporodnak, ha kedvükre való a koszt és a kvartély...

Egy kalitka előtt megállunk. — Itt van például a tetanus bacillus. Legkedvesebb eledele a husleves. Külön szakács főzi az erős husleves. Csak sötétben és meleg helyen érzik jól magukat. Mikor már nagyon elszaporodtak, átszűrjük ezt a halálos levest. A levest átfolyik a speciális szűrőszereketten, míg a bacillusok fennakadnak.

— A szörnyűség mégelvez az emberek millióit menti meg. Ezzel a „leves-sel” végezzük az oltásokat... De az emberiség igazi segítőkészei, mondhatnám megváltói és mártirjai: az állatok.

Lesétalunk az udvarra, amelynek végében istálló van. Lovak és tehének állnak a jászol mellett csendesen rágesálva. Míg a füves kertben barányok, kecskék legelésznek. Házinyulak száza, tengerimalacok, tyukok, galambok, egész kis állatsereglet. Békésen megférnek egymás mellett, igazi falusi idill...

A jámbor állatok nem is sejtik a végzetet, amely a szürke épületben rejtőzik egy feeskendő alakjában... és a kalitkákkal sem nézhetnek farkasszemet, amelyeknek mélyen a parányi gyilkosok tanáznak... a keszes üvegekben sorakoznak, akár egy kis hadsereg: sarlach, tifusz, kolera, vérhas, pestis, diftéria... a legválogatottabb ragályok...

— A legtöbb szérumot — mondotta az orvos — a ló vérsavójából nyerjük. Hat hónapon át egyre emelkedő dózisokban inficiáljuk az állatot. Amilyen arányban terjed a mérge, ugyanolyan arányban választja ki a szervezet az ellenmérget, amelyre nekünk szükségünk van. Hat hónap múlva következik a „mütét”: a ló nyakán felvágunk egy ütőeret és a vért egy gummicsövön át egy üvegedénybe vezetjük. Hat liter fogunk fel. Ez a lecsapolási művelet még két ízben ismétlődik. Ekkor már annyira legyengül az állat, hogy hat heti pihenésre lesz szüksége. Elküldjük üdülni... aztán újra kezdődik az egész...

— Mennyi ideig bírja a ló?

— Ez a betegségtől függ. Sarlachot tíz évig is elbír, míg a tifusz egy év alatt végez vele.

— Mi történik a vérrel?

— Az így nyert vért állni hagyjuk. A vérszövetek leülepednek az edény aljára, míg a savó felül marad. Ez a savó képezi azt a szérumot, amellyel az oltásokat végezzük. Aki ilyen oltást kap, immunis marad a betegséggel szemben.

— Előfordultak már szerencsétlenségek?

— Egyetlen egyszer, de akkor is sikerült megakadályozni.

Ázsiai Oroszországban is borzalmas földrengés pusztított

Az Ural folyó megváltoztatta folyását és kilépett medréből

London, augusztus 4. A Reutter távirati iroda jelenti Moszkvából, hogy ázsiai Oroszországban a Kaspi tenger északi partvidékén, az Ural folyó két oldalán hatalmas földrengés pusztított. Csapajewtól északra két kisebb város és több község romokban hever. Egész uccasorok omlottak össze. A halottak

Érdeklődésünkre elmeséli:

— Egyik etetőnk megőrült. Szerelmi féltékenységében pestissel akarta megmérgezni a felesége udvarlóját. A kalitkát feltörte és az üveget ellopta. De a hiányt még aznap észrevettük és a házi-nyomozás során rájöttünk, hogy a borzalmas bacillusok csak az etetőnél lehetnek. Detektívek mentek ki a lakására. Meg is találtuk az üveget sértetlenül.

— Ha sikerült volna keresztülvinni a tervét?

— Még elgondolni is rettenetes! Az egész várost kiüríthatta volna! A pestis borzalmasabb a gáznál is!

Pokoli ötlet: pestissel tenni el láb alól a hűtlen asszonyt. Csak egy örült agyában támadhat ilyen gondolat... (—)

A kínai kommunista felkelők a kormány-csapatok elől kiűritették Csangcsa tartományt

London, augusztus 4. A Daily Telegraphnak jelenti Nankingból, hogy a kommunista felkelők a kormánycsapatok nyomására Csangcsa tartomány egy részét és a fővárost kiűriteni voltak kénytelenek.

A British United Press nankingi levelezőjének távirata szerint Csangcsa tartományban a kommunista egy hetes rémuralma szörnyű emlékeket hagyott hátra. A hegyekbe menekült lázadók a fővárosban középületeket és üzleteket

döntöttek romba és mindent felégették. A kommunista rögtönítelő szervei ott tartózkodásuk alatt több, mint háromszáz polgárt itéltek halálra. A főváros kihalt, az utcákon alig lézen egy-egy ember.

A kormánycsapatok rendszeres offenzívát indítottak a kommunista ellen s olyan intézkedéseket tettek a tartomány biztosítására, hogy a betörés meg ne ismétlődhesk.

Az Anglia-Ausztrália közötti légi ut hőstét, Miss Amy Johnsont mára várják a croydoni repülőtéren

Nagy ünnepélyességgel várják a pilótanőt Londonban

Bécs, augusztus 4. Miss Amy Johnson, angol pilótanő, aki hetekkel ezelőtt egyedül repült Londonból Ausztráliába, Budapest felől ma utasszállító repülőgépen az osztrák fővárosba érkezett, ahonnan holnap repülőgépen folytatja útját Párizsra és London felé.

London, augusztus 4. Miss Amy Johnson angol pilótanőt, az Anglia—Ausztrália légi ut hőstét ma este hét órára várják a croydoni repülőtéren.

A pilótanő a Karakhi—London között

közlekedő City of Glaskow hatalmas utasgépén Belgrádon, Budapesten és Bécsen át közlekedik az angol főváros felé.

Miss Amy Johnsont utközben ünnepélyességgel fogadták.

Budapesten kijelentette, hogy az ausztráliai szakadatlan ünneplés igen kifárasztotta. A pilótanő visszatérőben jul. 17 óta van uton.

A croydoni repülőtéren este a kormány és a társadalom részéről ünnepélyes fogadtatásban részesítik.

Asszonyok forradalma az alkoholtilalom ellen

A lefoglalt szeszitalok az alkoholtalalom ellen

Newyork, augusztus 4. Az amerikai prohibíció ellen harcoló népes tábor új erőartalékot nyert azokban az asszonyokban, akik Mrs. Sabin vezetésével mind élesebben fordulnak az alkoholtalalom ellen. Hogy milyen gyűlöletessé vált Amerikában a prohibíció, annak legjobb bizonyítéka, hogy Sabin asszony táborához az elmúlt évben két-

százezer nő csatlakozott, holott kezdetben éppen az asszonyok voltak a prohibíció legfőbb hívei Amerikában.

Hogy a nők frontváltóztatásának mik az okai, azt Mrs. Sabin érdekes nyilatkozatban fejti ki. Hangsúlyozza, hogy kezdetben a nők az alkoholtalomtól az erkölcsök megjavítását és jobb házaseletet reméltek, holott a

Ha szolid és megbízható
helyről **LIBAZSIR** szükségletét beakarja szerezni, írjon vagy kérjen árajánlatot
KLAIN orth. kóser
zsír és baromfiészaknából Oradea, Saguna 8.
Alapítva 1912
Szállítás postán és vasuton saját bődönben.

valóságban ép az ellenkezője történt: a prohibíció óta eldurvultak az erkölcsök és sok boldog házasság is szerencsétlenné vált. Amig ugyanis azelőtt nyíltan ihattak a férfiak, most csak titokban tehetik, még pedig sokkal drágább pénzért és akik azelőtt csak mérsékelten fogyasztottak szeszest italt, most lerészegednek, mert mindig arra gondolnak, hátha nagyon sokáig nem jutnak megint egy csepp alkoholhoz. Ezenkívül pedig, ahol azelőtt egy nyílváros vendéglő volt, ugyanott most négy titkos ivócsarnok működik, úgy hogy voltaképpen több az ivásra csábító alkalom. Nem érdektelen Mrs. Sabinak a hivatalos statisztikából idézett az az adata sem, hogy az elmúlt évben az Egyesült Államok kormánya huszon-négymillió dollárral többlet költött a prohibíciós intézkedésekre, mint 1928-ban. Mrs. Sabin megjósolja, hogy nines már messze az idő, amikor az amerikai nők fel fognak lázadni az alkoholtalalom ellen és ez a forradalom véget fog vetni a prohibíciónak.

Amig az alkoholtalalom elleni szervezkedés mind nagyobb arányokat ölt, a prohibíciós rendőrség nagy mennyiségben foglalja le a szeszest italokat. A hatóságok büszkék arra, hogy a legutóbbi napokban 350.000 dollár értékű alkoholt foglaltak le az Atlanti óceán amerikai partjain. Három hajón találtak nagymennyiségű alkoholt: Brocklynban a „Patria” fedélzetén négyezer üveg likőr koboztak el, az „Antónia” nevű gőzösön ezer láda whiskey foglaltak le és Block Islandon a „Blanche” fedélzetén ötszáz láda finom francia likőrt tettek rá a hatóság emberei a kezükre.

Ezek a sikeres alkohol-lefoglalások azonban Amerikában már nem tévesztenek meg senkit. Nagyon jól tudják, hogy a lefoglalt szeszest italok nagyrésze az állami raktárakból az alkoholtalalom elleni harcra kerül megint vissza mert a prohibíciós rendőrség emberei jó pénzért szívesen eladják a lefoglalt szeszest italokat a csempész-bandáknak.

Mit irnak a belföldi orvosok a szifilisznek

a szájon keresztül pasztillával való gyógykezeléséhez

SIGMARGYL

Arzen—Higany—Bismuth

Dr. M. Pomaret

Helyettesíti az injekciót, elkerüli a baleseteket.

Sygmargylt használtam igen sok szifilisz esetben, különböző stádiumokban és minden esetben olyan eredményeket kaptam, amelyek a preparátum elvitathatatlan hatásáról győztek meg.

Dr. D. Dimitriu tábornok orvos, Bucuresti, Str. Gen. Lahovary.

Kipróbáltam a Sygmargylt a Regina Maria-kórházban elsődleges és másodlagos szifilisz esetében és kijelentem, hogy meg vagyok elégedve az elért eredményekkel.

Gyorsítja a sebek és plagu-ok behegését. Ideális profilaktikus szer. A beteg jól tűri, nem támadja meg a szervezetet és valamennyi betegnél általános javulás tapasztalható.

Dr. C. Hiescu tábornok orvos.

A hedsereg egészségügyi főnöke. Különös előnyt jelent azok számára, akik nem folytathatnak injekciós kúrát. A Sygmargyl könnyű adminisztrálása és kontrolja nagy előnyt jelent falkában, gyárakban és mindenkinél, aki szifiliszben szenved.

Az érdeklődők ingyen kapnak brosurát és teljes magyarázatot a SYGMARGYL En-gros ügynökségtől, Bucuresti, Str. Principele Unite 14. Sygmargyl kapható az ország összes drogueriáiban és gyógyszerházaiban.

Rom élesei
amely

Bucuresti—Bukara
Uj Kelet tudósítója
többet már hetek óta
képezi a koncentrá-
latának kérdése. A
vétel nélkül a kong-
parlamentáris rezsi.
Ezek a lapok, élük
Grigore Filipescu
goztatják, hogy R
helyezete a politika
be, amelyek egymás
szág kormányánál,
nyitva azt, hogy ké-
állam gazdasági és
mait. Miután pedi-
széri fikciónak biz-
len volt megfelelő k-
kormányok tevéken-
marad más hátra, n-
lamentet, szabadság-
tokat s az ország v-
többől a király a-
személyekre, vagy n-
vül álló személyiség

Mivel indok-
tő a diktatúr

Más szóval a dikt-
lentené Romániában
szólva mintára, a ki-
bevezetését. Grigor-
szükségességét azza-
összes pártok lejártá-
len ember van Rom-
kintélye van: a kir-
sajtó természetesen
a pártokivüli szem-
litott és parlament-
ró kormány ellen, a
mányhoz pedig csak
járul hozzá, ha tová-
gát a parlament elle-
azonban, hogy a der-
mértékben támogatt-
ban egy a liberális,
raszpart sajtója. A
pendence Roumaine
is állás foglal az ell-
pártokat megsemmi-
utján próbálják korr-
Egyedül az Indrept-
bornagy lapja foglal
titkos választói jog-
ment ellen. A péppá-
lasztói jog leszűrtit-
lektuális elemeket a
hoz juttatni, ezenfel-
dreptarea is a parla-
nek vallja magát.

Az összes pá-
a diktatúrán

Az Adeverul ma
alkozik ebben a ker-
tával. A lap mind-
pitja, hogy a politika
fenyegeti az az árat-
oldali sajtóban az u-
dult ellenük. A ves-
gyobb, mint ahogy
Komoly köröket sike-
a gondolatnak meg-
kus rendszer és a köz-
pulo politikai életet
nélkül nem lehet el-
után megállapítja, h-
kai pártok egyhang-
len foglaltak állást.
gearanak egyik buk-
nen megtartott besze-
miniszter hangsúlyoz-
parasztpárt kifejezet-
rizmus alapján áll é-
pillanatra nem tért
bérni. A klasszikus
mányrendszer felel-
raszpart idealjának

A Vitorul
dul a diktat

Az Adeverul ezutá
amely többek közöt
trja:

„Nyugodtabb és b-
nég helye volna eg-
mely a politikai párt-
lált erők révén való-
rül folyik. Ezeknek a
köreik az, hogy
amelyek Románia
és fejlődését biztosít-
gony-kreációkkal hol

Románia összes politikai pártjai élesen szembefordulnak a diktatura gondolatával.

amely egyre nagyobb teret hódít a jobboldali körökben

Bucuresti—Bukarest, augusztus 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). A bukaresti sajtóban már hetek óta élénk vita tárgyat képezi a koncentrációs kormány gondolatának kérdése. A jobboldali lapok kivétel nélkül a koncentráció mellett és a parlamentáris rendszer ellen nyilatkoznak. Ezek a lapok, élükön a Curentulul és Grigore Filipescu Epocájával azt hangsúlyozták, hogy Románia mai sulyos helyzete a politikai pártoknak tudható be, amelyek egymást váltották fel az ország kormányánál, mindegyik bebizonyítva azt, hogy képtelen megoldani az állam gazdasági és társadalmi problémáit. Miután pedig a parlament egyszerű fikciónak bizonyult, amely képtelen volt megfelelő kontrollt gyakorolni a kormányok tevékenysége fölött, nem marad más hátra, mint feloszlatni a parlamentet, szabadságot a politikai pártok az ország vezetését vagy a pártokból a király által összeválogatott személyekre, vagy pedig a pártokon kívül álló személyiségekre bízni.

Mivel indokolja a jobboldali sajtó a diktatura szükségességét?

Más szóval a diktatura bevezetését jelentené Romániában, még pedig jugoszláv mintára, a király diktaturájának bevezetését. Grigore Filipescu ennek szükségességét azzal indokolja, hogy az összes pártok lejárták magukat és egyetlen ember van Romániában, akinek tekintélye van: a király. A demokrata sajtó természetesen élesen állást foglal a pártoktól személyiségekből összeállított és parlament nélkül dolgozni akaró kormány ellen, a koncentrációs kormányhoz pedig csak azzal a feltétellel járul hozzá, ha továbbra is aláveti magát a parlament ellenőrzésének. Erdekese azonban, hogy a demokrata sajtó teljes mértékben támogatta ebben a polemikában egy liberális, mint a nemzeti-párt sajtója. A Viitorul, a L'Independence Roumaine, sőt az Universal is állás foglal az ellen, hogy a politikai pártokat megsemmisítsék és diktatura útján próbálják kormányozni Romániát. Egyedül az Indreptarea, Averescu tábornagy lapja foglalt állást az általános titkos választói jog alapján álló parlament ellen. A néppárt organuma a választói jog leszükkítését s főleg az intellektuális elemeket akarja választói joghoz juttatni, ezenfelül azonban az Indreptarea is a parlamentáris hűvének vallja magát.

Az összes pártok ellene vannak a diktaturának

Az Adeverul ma hosszú cikkben foglalkozik ebben a kérdésben megindult vitával. A lap mindenképp is megállapítja, hogy a politikai pártokat létükben fenyegeti az az áramlat, amely a jobboldali sajtóban az utóbbi időben megindult ellenük. A veszedelem sokkal nagyobb, mint ahogyan azt hinni lehetne. Komoly köröket sikerült ma már ennek a gondolatnak megnyerni. Demokratikus rendszer és a közszabadságokon alapuló politikai életet politikai pártok nélkül nem lehet elképzelni. A lap ezután megállapítja, hogy a román politikai pártok egyhangulag a diktatura ellen foglaltak állást. Ez bizonyítja Madgearu egyik bukaresti kortesgyűlésen megtartott beszéde is, amelyben a miniszter hangsúlyozza, hogy a nemzeti-pártot kifejezetten a parlamentáris rendszer alapján áll és marad. Erről egy pillanatra nem tért le és nem is fog leírni. A klasszikus parlamentáris kormányrendszer felel meg a nemzeti-pártot ideáljának.

A Viitorul is élesen szembefordul a diktatura gondolatával

Az Adeverul ezután a Viitorul idézi, amely többek között a következőket írja: „Nyugodtabb és bőségebb időkben még helye volna egy olyan vitának, amely a politikai pártoknak bizonyos izolált erők révén való helyettesítése körül folyik. Ezeknek az erőknek egyetlen törekvésük az, hogy azokat a formákat, amelyek Románia megnagyobbodását és fejlődését biztosították, politikai reakciók-kreációkkal helyettesítsék. A mai

komoly időkben ezzel a problémával foglalkozni tényleges kötelességeinktől való dezertálás volna. Mert kétségtelen, hogy az a kaland, amelyet most egyesek megkísérlelnek, olyan anarchiát idézne elő, amellyel sem a dinasztia, sem a polgárság nem tudnának szembeszállni s amely a nemzeti függetlenséget veszélyeztetné. Ez rövid időn belül a szovjetizmus uralmához fog vezetni, a maga összes nyomorúságaival és bűneivel.”

A Viitorul végül annak a reményének ad kifejezést, hogy liberális pártnak, amely a népakarat érvényesülését sürgeti, sikerülni fog a néptömegek szimpátiáját megszerezni. Az Adeverul ezt kétségbe vonja, de megállapítja, hogy a liberális lap kellő energiával szállt szembe a mai politikai rezsimet felforgatni akaró törekvésekkel szemben.

A miniszterelnökségen és a királyi palotában már folynak a koronázás előkészületei

Szeptember 21-ről csak akkor halasztják el a koronázást, ha addig nem volna eszközölhető a királyi pár választásának megsemmisítése

Bucuresti—Bukarest, augusztus 4. A Dimineata szerint a koronázás időpontja a király kívánságára szeptember 21-én lesz. Ezt az időpontot csak abban az esetben halasztanák el, ha addig a király és királyné választásának megsemmisítése nem volna eszközölhető. Az erre

vonatkozó formalitások folyamatban vannak és bizonyosra vehető, hogy a kellő időre lebonyolítást nyernek. A lapok szerint a miniszterelnökségen és a királyi palotában már folynak a koronázás előkészületei. A program Ferdinánd király koronázásának alapján

lesz összeállítva, lehetőleg szerényebb keretekben, mert a király a költségek lehető mérséklését kívánja. A külföldi udvarok meghívása már megkezdődött. Remélhető, hogy az olasz királyon kívül más dinasztiai tagjai is megjelennek.

A holland mezőgazdák kimondták a bojkottot a német árukra

Németország megnehezítette a holland agrár- és tejtermékek behozatalát, mire a holland gazdák nemcsak a német áru, de a német fürdőhelyekre is bojkottot hirdettek

Hága, augusztus 4. Hollandia nagyobb gazdasági szervezetei a napokban tiltakozó gyűlésre ültek össze, hogy kimondják a német árukra a bojkottot. Erre a lépésre az a körülmény indította őket, hogy Németország magas vámjaival és „méltatlan” politikai metodusaival megnehezíti a hollandiai agrártermékek külföldi elhelyezését. A bojkottot tervszerűen fogják megszervezni és — mint azt a holland sajtó írja — az ismert németalföldi nyakassággal végrehajtani.

Mihelyt nyilvánvalóvá lett a német

agráriusoknak ez az elhatározása, azonnal jelentkeztek angol cégek ügynökei a piacon, akik sokkal olcsóbban ajánlották cégeik áruit, mint a németek. A bojkott azonban nemcsak árucikkekre vonatkozik, hanem arra is, hogy a hollandok ne keressék fel a német gyógy- és üdülőhelyeket. Hollandia évek óta legjobb vásárlója a német ipari termékeknek és hivatalos kimutatások szerint a német export-cikkek az utóbbi években 12 százalékban holland területre mentek. Vagyis egyedül Hollandiában annyi

ipari cikket küldtek a németek, mint együttvéve Ázsiába, Afrikába és Ausztráliába.

A bojkott-mozgalmat elsősorban arra kell visszavezetni, hogy legutóbb Finnország és Németország között kereskedelmi tárgyalások folytak és ezek során Németország a vaj- és sajtexportnak kedvezményeket adott.

Németországban a hollandok elhatározása nagy feltűnést keltett és maga a kormány is azon igyekszik, hogy az elmentéket elsimítsa.

Ujra hozzákezdenek az Erdélyt Bukovinával közvetlenül összekötő vasutvonal kiépítéséhez

A három évvel ezelőtt félbehagyott Kisilva—dornavatrai vasutvonalat sürgősen befejezik

Bucuresti—Bukarest, augusztus 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint ismeretes, május 5-én avatták fel az új peage-vonalat, amely Maramaroszigeten keresztül összekötötte Erdélyt Bukovinával. A személyszállítás szempontjából kétség kívül igen nagy jelentőséggel bír ez a vonal, mert hét órával rövidítette meg az Erdélyből Csernovicba vezető utat. A teheráruforgalom terén azonban semmilyen javulást nem hozott a peage-vonal létesítése, mert a cseh és lengyel területeken az ottani vasúti tarifának megfelelő illetékeket kellett továbbra is fizetni. Eltekintve azonban ettől, stratégiai szempontból is szükségesnek mutatkozott Erdély és Bukovina között közvetlen kapcsolatot teremteni. E célból

még 1925-ben megkezdtek Kisilva és Dornavatra között a vonal építését, 1927-ben azonban pénzühiány miatt beszüntették a munkálatokat. A vonal kiépítéséhez néhány százmillió lejre van szükség. A román nagyvezérkar annyira szükségesnek látta a közvetlen kapcsolatot megteremtését, hogy törvényjavaslatot szavaztatott meg, amely közszükségletnek deklarálja a vonal teljes kiépítését.

Az államvasutak vezérigazgatósága részletes memorandumot dolgozott ki a közlekedésügyi minisztériumnak, hangsúlyozva, hogy a munkálatokat nem lehet továbbra is függőben tartani. A memorandum kifejti, hogy ez a vonal megteremtíti az összeköttetést Bukovina,

Észak-Moldva és Beszarabia, valamint Erdély között és jelentős mértékben fog hozzájárulni a csatolt területek gazdasági és kulturális közeledésének megteremtéséhez. A közlekedésügyi minisztérium elhatározta az építési munkálatok folytatását. Most próbálják a CFR vezérigazgatóságával együttesen megállapítani, hogy milyen összegekből volna fedezhető a vonal kiépítésének költsége.

— Sikkasztott az Ébredő Magyarok Egyesületének titkára. Budapestről jelentik: Lukács Lorántot, az Ébredő Magyarok Egyesületének volt titkárát óvadéksikkasztás miatt ma letartóztatták.

Schwartz Menyhértné 1928-ban létesült **orth. zsidó leánynevelő intézete ORADEA** az 1930-31. évre bibliai munkáját Kapucinus-u. 9. sz., az összes orth. zsidó és állami iskolák közelében, Szeretetteljes, gondos nevelés. Naponta 5-szöri bö és tápláló étkezés. **Allandó tandróni és orvosi felügyelet.** Idegen nyelvek. — Zene. — Kereskedelmi és Iparművelési tanfolyam. **Német és francia társalgás.** **Prospektus.** **Beiratkozás már megkezdődött.**

augusztus 5.
egbizható
szükségletét be-
szerezni, irjon
nlatot
orth. kóser
Oradea, Saguna 6.
saját bódőben.
kezője történt:
ultak az erköl-
sság is szeren-
gyanis azelőtt
ak, most csak
pedig sokkal
k azelőtt csak
k szeszest italt,
k mindig arra
on sokáig nem
pp alkoholhoz.
előtt egy nyil
ugyanott most
működik, hogy
ivásra esábitó
n Mrs. Sabin-
tikából idézett
z elmúlt évben
rmánya huszon
bbet költött a
re, mint 1928-
jósolja, hogy
idő, amikor az
lázadni az al-
a forradalom
ciónak.
m elleni szer-
arányokat ölt,
nagy mennyi-
eszes italokat.
rra, hogy a leg-
dollár értékű
Atlanti óceán
m hajón talál-
koholt: Brock-
zetén négyezer
az „Antónia”
biskyt foglal-
n a „Blanche”
finom francia
ság emberei a
ol-lefoglalások
ár nem tévesz-
on jól tudják,
italok nagy-
ból az alkohol-
megint vissza
örtség emberei
ák a lefoglalt
mpész-bandák-
k orvosok
nek
basztillával
éséhez
L
Bismuth
et
elkerüli a
igen sok szifi-
diomokban és
eredményeket
ratum elvitat-
k meg.
ok orvos,
Lahovary.
gylt a Regina
és másodla-
s kijelentem,
e az elért ered
gu-ok behege-
us szer. A be-
meg a szerve-
nél általános
k orvos.
yi főnöke.
ok számára,
injekciós ku-
adminisztrá-
nyt jelent fal-
denkinél, aki
apnak brosu-
a
igynökségtől,
le Unite 14.
ország összes
rtáraiban.

A ljubacsevi rabbi és kísérete másfél óras kihallgatáson volt Hoowernél

Schneuersohn rabbi hosszas előadása a világbékéről és a zsidó problémákról

Newyork, augusztus 4. Az amerikai lapok hasábjain szívesen szerepelnek az egy különös látogatásról. Mose Schneuersohn, a világhírű ljubacsevi csodarabbi és kísérete a napokban tisztelt Hoover elnök előtt a Fehér Házban, hogy megköszönje az elnöknek a beutazási engedélyt és hogy letelepedhessen Amerika földjén. A ljubacsevi rabbi a legtekintélyesebb zsidó papok egyike volt Oroszországban, aki a forradalom legvéresebb napjaiban is kitartásra és a zsidó közösségben való megmaradásra intette híveit. Később konfliktusa támadt a csekákkal, mert a szovjet-kormányzat vallásellenes intézkedéseit nyilvánosan ellenezte és követelte, hogy a zsidók továbbra is tartassák be a Tóra követelményeit abban az esetben, ha azok ellenkeznek a szovjet-törvényekkel.

A szovjet közbiztonsági hatóságai Schneuersohn letartóztatták és csak Maxim Gorkij feleségének és Stresemannnak, a német birodalmi kancellárnak közbelépése révén tudott kijutni a börtönből. Nagynehezen végül eljutott Amerikába, ahol nagyszámú hívei fejedelemi ünneplésben részesítették.

Schneuersohn, aki egyébként a zsidó nemzeti mozgalmaknak lelkes támogatója, a Fehér Házban — mint említettük — levizitelt Hoover elnököt. Mindenekelőtt engedelmet kért tőle, hogy fedett fővel jelenjen meg az elnök előtt és hogy elmondhassa azt az imát, amit kimagasló személyiségek megpillantásakor mondanak. A rabbi, aki már Oroszországban megtanulta az angol nyelvet, angolul beszélt az Egyesült-Államok elnökével világpolitikai és aktuális zsidó problémákról. Schneuersohn saját világbéke-koncepciója van és pedig a Biblia és a próféták elgondolása alapján. Ezt hosszasán kifejtette az elnök előtt és többek között elmondta, hogy ő, akinek nemcsak teológiai ismeretei vannak, hanem a világ folyását állandóan figyelve, látta a tömegek életét a háborúban, a forradalmakban és később, amikor a világ minden népe konszolidációra törekedett, nagyon jól el tudja képzelni a világbékét a népek olyan szolidaritása alapján, mint ahogy azt Jezsajas és Jeremiás századokkal azelőtt elképzelte. Ma már nem tartozna a lehetetlenségek közé ennek a nagy ideálnak a megvalósítása. Olyan technikai vívmányok fölött rendelkezünk, amelyek kellőképpen kiépítve és kifejlesztve, bizonyára az eddiginél is közelebb tudnák hozni az emberiséget. Gép segítségével minden téren meg lehetne rövidíteni a munkaidőt, az emberek intenzív gazdálkodással, elemmel el tudnák látni az egész világot, tehát azokat a területeket is, ahol valami elemi csapás elpusztította a termést. Az emberiség boldog jövő előtt állana, ha mindenkit a próféták szelleme hatna át: az emberiség gondolata. Az az ember, aki csak önmagára gondol, aki soha nem irányította be az érzésvilágát felebarátai javára, igazán nem érdemli meg, hogy a társadalom melléje álljon. Csupa olyan emberre kell számítani a jövő generációnak, akik másnak a javát is a szívükön viselik. A technikai vívmányok lehetővé fogják tenni az emberek számára, hogy elmélyüljenek és fejlődjenek az istenségben. Az igazi istenes ember típusa most van fejlődőben és két-három generáció után bizonyára külön világ lesz ezen a földön, mint amilyen eddig volt. A biblia szelleme és lelke diadalra fog jutni.

A rebbe ezután a külön zsidó problémákról beszélt. A zsidóság ma legszebb reneszánszát éli azzal, hogy Palesztinát nemcsak visszakívánja, hanem munkájával vissza is hódítja. Ha a zsidók egész tömegekben oda állnának a Palesztina-munka mellé, ezzel egyfelől példát mutatnának a világ előtt egy évszázadok óta széjjelzörögő zsidóságban élő nemzeti szolidaritására, másfelől becsületet szereznének a Biblia népének. Fájdalom, jó idő fog még eltelni, amíg Palesztináért az egész zsidóság vállvetve fog dolgozni.

Hoover nagy érdeklődéssel hallgatta

Utazók figyelmébe!
Nagyváradon megnyílt a legmegbízhatóbb **שטרות** étterem.
Szacsavay-utca 25. szám alatt (Kert-utca sark).
Szolid és pontos kiszolgálás!

a rebbét és maga is megtette helyeslő megjegyzéseit. A beszélgetés másfél óra hosszat tartott. Bucsuzáskor a rebbe megáldotta Hoowert, ami az elnökre

láthatóan jó benyomást tett. Odakünt az újságírók és fényképezők egész serege várta Schneuersohn és kíséretét. A vezető washingtoni újságok hatalmas interjúkban számoltak be Schneuersohn látogatásáról és oldalszámra közöltek képeket róla és kíséretéről. A newyorki lapok szintén kimerítően méltatták ezt a látogatást és Schneuersohnról úgy írnak, mint a kor egyik legbőlcsebb emberéről.

Aláírták a provizórikus román-jugoszláv szerződést

Bucuresti—Bukarest, augusztus 4. Ma délelőtt az ipar- és kereskedelmi minisztériumban aláírták a jugoszláv-román provizórikus szerződést, amely modus vivendit jelent a végleges egyezmény megkötéséig. A szerződés szeptember 1-én lép életbe, az összes árucikkekre vonatkozik.

Románia részéről Popovici pénzügyminiszter és Madgearu ipar- és kereskedelmi miniszter, Jugoszlávia ré-

széről Kamanudi és Demetrovics miniszterek írták alá a konvenciót.

Ma délelőtt kezdődtek meg a tárgyalások a holland és román delegációk között a kereskedelmi minisztériumban a két ország közötti kereskedelmi szerződésről. Román részről Madgearu és Mihalache vesznek részt a tárgyalásokon, amelyek főleg a román mezőgazdasági termékek szállítására vonatkoznak.

Ne menjen tengerre!

csak a
Püspökfürdői
rádiumos
HULLÁMFÜRDŐBE!
Ujonnán berendezett rituális étterem!

Hogyan élt és halt meg Alfréd Lingle a csikágói alvilág besugója, aki Csikágó leghíresebb rendőri riportere volt

Megoldódott Amerika legújabb bűnügyi rejtélye

Csikágó, augusztus 4. Edgar Wallace nemrég Amerikában járt, tanulmányokat folytatott Csikágóban, hogy bűnügyi regényeiben az igazsághoz hiven fesse le a Michigan-parti metropolis alvilágát, de az ő fantáziáját és tapasztalatait is felülmulja Alfréd Lingle meggyilkolásának története. Az európai lapok tudósításai közlik napok óta Edwin Balmer amerikai regényíró és bűnügyi riportert tudósításait a Lingle-gyilkosság nyomozásáról és Balmer, aki a legügyesebb riporterek egyike, arra a

következtetésre jutott, hogy a gyilkost valószínűleg sohasem leplezik le, mert a gyilkosság megtörténte óta már hónapok multak el és a rendőrség hiába nyomozott, — nem tudta, vagy — ami még valószínűbb — nem akarta kinyomozni a gyilkost.

Alfréd Lingle a Chicago Tribune kötetébe tartozott és híres volt rettenthetetlen bátorságáról és arról, hogy egyedül járt mindig a legveszélyesebb „gangsterek” tanyáján. Májusban történt, hogy nyílt uccán lelőttek. Az

Kiadó főtéri pinchelyiség
tágas, világos, műhelynek, raktárnak alkalmas. Piacfa Unirii 20.

alvilág gyilkosságai rendszerint az alvilág tagjai ellen irányulnak, mert összevesznek a zsákmányon és csak kivételesen fordul elő, hogy az „upperworld” emberei közül követelnek áldozatot. Lingle pedig jónevű, vagyonos riportert volt, az „upperworld” tagja és senki sem sejtette, hogy miért ölték meg. Temetése az óriási város eseménye volt, kivonult a katonaság, a rendőrség, a tengerészet, hogy az utolsó tisztességet megadja az újságírónak, aki mintegy hivatásának esett áldozatul. És egész Csikágó, de ami még több, az egész Egyesült Államok egyhanguan követelte, hogy most már véget kell vetni az alvilág garázdálkodásának és minden erővel ki kell pusztítani ezt a fekélyt Csikágó testéből.

A kereskedők és gyárosok több mint 500.000 dollárt adtak össze, hogy meglegyen a kellő anyagi erő a nagy munkához, polgárokból titkos társaságok alakultak, amelyek magánnyomozást végeztek.

Hajtóvadászatot rendeztek egész Illionis államban a züllött emberek után, listákat írtak össze és a rendőrség éjjelnappal permanenciában volt és van még ma is.

— Kitisztítani a várost! — ez lett a jelszó — addig nem szabad nyugodni, amíg Alfréd Lingle gyilkosát meg nem találják.

És a gyilkost már ki is nyomozták, de ezzel egyuttal szerte is foszlott Alfréd Lingle becsületességének legendája. A gyilkos Charles Forster, Al Capone hírhedt gangstereinek egyike, aki megszökött Csikágóból, de nem is keresik már olyan erősen.

Mert az amerikai moral nagyobb szégyenre kiderült, hogy Alfréd Lingle szintén Al Capone bandájának volt a tagja, aki kettős életet élt. Delután egészen éjjelig újságíró volt, a Chicago Tribune nyomozó riportere, aki az alvilág titkait tárta fel a nagyközönség előtt, de éjjeltől hajnalig maga is az alvilággal együtt élt és figyelmeztette a veszedelmekre, amelyeket a rendőrség előkészített a nevezetesebb bandafőnökök ellen.

Kinyomozták, hogy álnéven 150.000 dollár bankbetétje volt Alfréd Lingle-nek, hogy az alvilág csempészeinek prédáján ő is osztozkodott és egy ilyen osztozkodás közben vesztett össze Forsterrel, aki másnap leléte.

Alfréd Lingle regénye így hát megoldódott, de Csikágó semmiféle eredményt nem ért el az alvilág ellen folytatott harcában.

Az abnormális időjárás miatt az összes francia fürdőhelyekről elmenekül a közönség

Az állandó esőzés katasztrofálisan hat a francia mezőgazdaságra is

Párizs, augusztus 4. Lyontól délre, Ardeche, Haut Loire, Dauphiné és Drome departementekben orkán és felbőszakadás pusztított. Több vasútvonalon távíróvonalakat döntöttek a pályákra a szélrohamok. A felhőszakadás a töltéseket alámosta, úgy hogy a közlekedést helyenként csak átszállással lehet lebonyolítani. Nyonsban a villámcsapások a község három különböző pontján házakat gyújtottak fel. Két ház teljesen leégett, a harmadik tüzet a villámok nyomán követő felhőszakadás oltotta el.

Újabb jelentések szerint az időjárás változatlanul rossz országszerte. Egyelőre javulásra nincs is kilátás. A francia mezőgazdaságot a rossz időjárás katasztrofálisan érinti, mert a folytonos esőben a le nem aratott buza magjai elrothadnak. A piacon takarmányinség is fenyeget.

A tegnapi orkánokkal kapcsolatban jelentik még, hogy Bretagneban a vasútonalaki erős megrongálódása révén óriási késések vannak a vasúti közlekedésben. A Riviérán hetek óta állandóan felhős az ég s a külföldi vendégek csak hírből ismerik a délfrancia mosolygó kék eget.

Az összes elegáns fürdőhelyekről menekül az előkelő közönség.

Hirdessen az Uj Keletben

Egy sz

A csendőrök ár

Menj a romos kösen keresztes A lyukas jakaró mencéken... Hol tátongnak a üregükben És rád bámulnak sebek

Miket soha balzsam hegesztenek

Reád borul sötét kérded a pókok Elő tanuk ók, sebek majd mesék

Sok-sok ilyen meseked Mesék, mik átjárólk lelked

Es örökre, mindöréted

Erőlköd és jojtésóhajod Temesd mélyen a kítőrne...

A Visó völgyének fejk az utast elmélázásanus, sötétzöld fenyevesnyegyesek, amelyek esücsken az örökös hó völgybe a napugarat buja, vad szépségre ringatják azokat, akik gyönyörködni a színpban, amelyet Isten oly séggel hintett a vidékmat és nyomort a vidéró állomásokon áll mérónon szakallas zsidó ruhájú és elnyűtt testű álldogálnak. Kutató, a tettel mérik végig az antantázia minden fekete ben egy új Danilát v Szinte fizikailag érzé a borsai romok ravetik a maros zsidóságának é

Borsán mé a háboru

A vicinális zihálva Priszlopra. A hegyoldá len árok, gránátvájta korhadó fakeresztek óru szörnyű emléket. Tízrelőtt negyvenkettősök verek kattogása vertekomor csöndjét, srapt a völgy zöld selyemszópódó gránátok nyomán a borsai zsidók otthoná gaillesben aláírták a Genfben szövetségbe töde Borsá nem akar tá minderről. Itt még miborn. Gépfegyver helye isai kattognak szinte lőt, a negyvenkettősök ták a polyanai templon borsai Höfer jelenti: 13nyi zsidó család nyomó thona a lángok márt

Máramarosba van egy hé

A borsai állomás per ilbakolnak. A zsidó k sap és elindulnak vég et világhírűvé tettek szomorú eseményei. M esendőrkörbe ütközü egy század csendőr ó és nyugalmát. Jobbról

SCHÜ
orthodox iu
BUDAPEST, VII, K

A jóvá tanóra kiből nyílik meg Az összes elemi és közép Szeretetteljes ge Idegen nyelvek! Naponta ótszöri b Máltányos díjak! K Folyó tanévben felbentlakó

Hölgyek és í

Egy század csendőr áll őrt a borsai romok fölött...

A csendőrök árnyékában várja a megkínzott zsidóság az igazi békét és hogy a romok közül újra felépüljenek a koldussá lett szerencsétlenek hajlékai

*Menj a romok közé és lépj ezer részen keresztül
A lyukas falakon és bezúzott kementékben...
Hol tátongnak a vörös téglák barna üregükben
Es rád bámulnak, mint nagy fekete sebek*

Miket soha balzsamos füvek be nem hegesztenek

*Reád borul sötétlen és hallgat...
Kérdezd a pókokat
Élő tanúk ők, szemtanúk és mesélnek majd meséket.*

*Sok-sok ilyen mesét mesélhet a pókneked
Mesék, mik átforják velőd és megölik lelked*

Es örökre, mindörökké elsötétül életed

*Erőlődj és fojtsd torkodba jajod, sóhajod
Temesd mélyen a szívedbe, mielőtt kitorne...*

Bialik

A Visó völgyének festői tájai kiragadnak az utast elmézéséből. A mély tócsna, sötétzöld fenyvesek, az égbenyuló hegyes csúcsok, amelyeknek egyik-másik csúcson az örökös hó ezüstje tükrözi a völgybe a nap sugarat a természetnek ez a buja, vad szépsége derűs hangulatba ringatja azokat, akiknek kedvük van gyönyörködni a színpompás dekorumban, amelyet Isten olyan pazar bőkezűséggel hintett a vidékre, mint a fájdalmas és nyomort a vidék lakói közé. Apó állomásokon áll meg a vonat. A peronon szakállas zsidó férfiak, elnyűtt ruhájú és elnyűtt testű zsidó asszonyok állodognak. Kutató, aggodalmas tekintettel mérik végig az utasokat. A feldúlt fantázia minden feketehajú fiatalemberben egy új Danilát vél felfedezni... Szinte fizikailag érzi az ember, hogy a borsai romok ravetik árnyékukat Máramaros zsidóságának elgyötört lelkére...

Borsán még nem ért véget a háború

A vicinális zihálva kapaszkodik fel a Prizloptra. A hegyoldalon betemetett árok, gránátvájta gödrök, egyszerű, torhadó fakeresztek őrzik a világháború szörnyű emlékét. Tizenöt esztendővel ezelőtt negyvenkettősök robaja, gépfegyverek kattogása verte fel az erdők somor esendjét, srápnellek tépték meg a völgy zöld selyemszőnyegét és a lecsapódó gránátok nyomán romhalmaz lett a borsai zsidók otthonából. Azután Veraillesben aláírták a békeszerződést, sőt szövettségbe tömörültek a népek, de Borsá nem akar tudomást szerezni minderről. Itt meg mindig dühöng a háború. Gépfegyver helyett a gyűlölet fraszai kattognak szüntelenül a falu fölött, a negyvenkettősök helyét elfoglalják a polyanai templom harangjai. És a borsai Höfner jelenti: 132 ház, ugyanannyi zsidó család nyomorúságos, de békés békona a lángok martalékává lett.

Máramarosban hét vasárnap van egy héten

A borsai állomás peronján csendőrök állnak. A zsidó kocsis lovai közé sap és elindulunk végig a falun, amelyet világhírűvé tettek az utóbbi hetek zomoru eseményei. Minduntalan újabb csendőrről beszélnek. Még mindig egy század csendőr őri a falu békéjét és nyugalomát. Jobbról és balról faházak

nyomorúságos viskók sorakoznak fel. A falunak ez a része megmenekedett a katasztrófától. A házak előtti padon hol szakállas pájészes zsidók, hol parasztek ülnek. A gyermekek a porban játszanak, az asszonyok szötteseiken dolgoznak. Az egész falu az uccán van, mintha vasárnap volna. Máramarosban hét vasárnap van egy héten... Amióta elhalt az erdőben a fejszék csattogása és a gőzfűrészek zaja nem veri fel az erdő csendjét. munkátlanásra, téletlenségre van kárthatva az egész vidék lakossága. Az éhség ütötte fel tanyáját ezekben a falvakban, a nyomor áporodott atmoszférájában pedig buján tenyésznek a szélsőséges jelszavak mikrobái.

A borsai romok között

Megérkezünk a község házához. Ez a demarkációs vonal az épenmaradt Borsá és a leégett falurész között. Itt megszakad a házak sora, megszakad az élet, De Salamon Miksa köépületéből néhány fal megmaradt, az azután következő ház azonban már a földdel lett egyenlővé. Hamu, tégladarabok, a közepén egy kis puppall, amely a ház kemencéjének helyét jelzi. Bejárom megegyeszer az elpusztított falurészre. Ahol még néhány héttel

Nyomortanyákon laknak, akiket koldussá tett a tűz

Ezen az oldalon lakik Husz Mózes Chajim. Nyole gyermeke van és a tűz kitörése előtt 12 szobás saját házában lakott. Most itt van. És amit lát, az az egész megmentett vagonya. A hely, ahol Husz Mózes Chajim lakik, alig négy lépés szélességű lehet, három ágy áll egymás hegyén-hátán s egy asztal, két szekrény, egy mosdó, ez maradt meg Husz Mózes Chajim vagy-

nából. Tovább megyünk. A szomszédos házban kis kocsmá állott. Ennek egy részét is elfoglalták egy hajléktalanná lett zsidó familia számára. Amugy sincs szükségem az egész helyiségre — mondja a kocsmáros, — egy vörös szakállú, szelíd tekintetű zsidó. Kinek van pénze ma italt? Szemben a Fruchterék háza áll. Négy csa-

ezelőtt eleven élet zibongott, most halott csend fogad. Pusztá falak, elárvult kémények, ez maradt meg a zsidó Borsából. Kisérőm, Riesel Jakab — a segélyező-bizottság fáradhatatlan főtájkára, — egy romhalmazra mutat:

— Ezen a helyen egy tiz gyermekes család lakott. A legidősebbik leány menyasszony volt. Bennégett a házban a hozománya és a menyasszonyi kelen-gyéje. A szerencsétlen teremtés elkeseredésében elbujdosott. Senki sem tudja, hol van...
— Hol laknak ezek a szerencsétlenek, — kérdelem.
— Hogy hol laknak? Jöjjön, hadd mutassam meg.

Megfog és elvezet düledező, herpadt tetejű faházhoz. Belépünk. A nyomor fülledt szaga csapja meg az embert, az a szag, amellyel külvárosi nyomortanyákon szokott az ember találkozni, ha el-siet egy ilyen ház előtt... Egyetlen szobából és konyhából áll az egész ház. A szoba deszkával van két részre osztva. Es kisérőm magyarázza:

lálnak ad most hajlékot. Kilencen-tizen laknak egyetlen szobában, összeszűfolyva, olyan higiéniai viszonyok között, amelyek tág teret nyitnak az összes fertőző betegségeknek. Kisérőm visszavisz a romok közé. Megállunk egy leégett ház előtt. Itt egy kereskedő lakott a családjával, most a ház pincéjében huzódtak meg, amely érintetlenül került ki a tűz-vészből. De mi lesz, ha beáll a tél?

A borsai zsidóság türelemmel vár...

Építkezésnek még sehol semmi nyoma. Még az a nyole-tiz család sem építkezik, amelyek biztosítás révén valamelyes kártérítéshez jutottak. A szerencsétlen borsaiak aggodó figyelemmel kísérik az Uj Kelet hasábjain folyó gyűjtést. A kormánytól várják a kártérítést, a külföldi zsidóság segítségével is bíznak. Várják a pillanatot, amikor megkezdhetik otthonuk felépítését s máris reszkető örömmel gondolnak a napra, amidőn ősi zsidó szokás szerint megünneplik a „chánakat habajit”-ot, a háztelavatóst. Milyen esedélatos, milyen végtelen lehetőségeket rejtő ereje van a zsidó léleknek. Milyen törhetetlen az az optimizmus, amellyel ez a nép életjogához ragaszkodik. És mily kevés kell ahhoz, hogy ez a galutsors ezernyi keservével megvert zsidó nyugodtnak érezze magát. A gyűjtési akció — minek tagadjuk — meglehetősen vonatlatlan halad előre. De Borsán egyetlen zsidó sincs, aki nem volna meggyőződve arról, hogy az ország határain kívül és belül élő zsidóság szíve nem hagyhatja a kormány kegyelmének, vagy a véletlen szeszélyeinek odadobva Borsát. S alig egy hete annak, hogy a kiszálló karhatalom rendet teremtett a faluban és a borsai zsidók remélik — der oberster wurd helfen —, hogy a két lelkesz letartóztatásával végetért az ó hónapok óta tartó keserves kálváriájuk is.

Az első fecske

A romok közül kidugta a fejét egy deszkabódé. Néhány szál deszkából van összetákolva az egész „épület”. Ez az első fecske — mondják a borsaiak. Egy kocsmáros ütötte fel tanyáját ebben a bódében. A kocsmában néhány zsidó és egy paraszt, aki már felöntött egy kissé a garatra. Szélesre huzott szájjal, vigyorogva mondja:
— Ha fizettek egy pohár snapszot, megmondom, mit csinált Dánila urfi a polyanai templomban!
A kocsmáros előtt megszólított egy parasztot. 40—50 év körüli, izmos, magas termetű ember, famunkás lehet.
— Miért kaptak össze a zsidókkal?
— Hát így csinál az ember, ha bajba jut. Nagy urak között is elő szokott fordulni, hogy veszekednek egymással. Meg aztán meg is bolondítottak minket a papjaink.

Egy század csendőr áll őrt

Csupa kuriózumból végigkérdeztem néhány, az uccán ódóngó parasztot. Azt a meggyőződést nyertem ezekből a beszélgetésekből, hogy a borsai paraszt nem antiszemita. Ha a két lelkesz nem aknáta volna ki oly felelőtlen lelkiismeretlenséggel a parasztság nyomorát és hiszékenységét, úgy a mai napig sem zavarta volna meg semmi a zsidóság és románység közötti békés együttélést. Borsán most nyugalom van. Csendőrszuro-nyok őrzik a romokat s csendőrszuro-nyok árnyékában biztonságban érzik magukat a borsai zsidók. Az agitátorok

azonban munkában vannak. Midőn Fildan dr. táblai főügyész itt járt leg-utóbb, Timis Gavril, az egyik paraszt agitátor delegációt vezetett eléje és kö-vetelte, hogy úgy Berindet, mint Dumitrescut engedjék vissza Borsára, mert ellenkező esetben az egész falu át-ter a baptista hitre. A legszomorubb pedig az egész dologban az, hogy sehol sem látni az adminisztráció kezét, sehol

sem lehet érezni azt, hogy az államhata-lom szervei gondját viselnék ennek az éhező és nyomorgó vidéknek. Juga pre-fektus határátlépési engedélyekkel bibelődik máramarosszigeti hivatalában, ez alatt pedig egymásra tornyosulnak a ne-hézségek a megyében, az agitátorok foly-tatják munkájukat s az anarchia szel-leme ásit a borsai romok felett.

Kasztner Rezső

Az Arges-megyei választásokon a kormány jelöltjei győztek a szilvápálinkafőzők listájával szemben

Bucuresti—Bukarest, augusztus 4. Tegnap tartották meg Arges megyében az úresedésben lévő két képviselői mandátumra a választást. A kormánypart jelöltjeit Calinescu volt földművelés-

ügyi államtitkárt és Prilovieanut 30.600 szavazattal választották meg, míg a szilvatermelők (cujkások) listája 4900 szavazatot kapott. 3000 szavazatot megsemmisítettek.

Egy híres festő darabokra tépte egyik nagy vásznát, mert javítást eszközöltek rajta

Berlin, augusztus 4. Művészkörökben nagy feltűnést keltett Schmidt-Rottluff festőnek legutóbbi esete. Schmidt-Rottluff egy hatalmas vásznat festett a háború kitörésének idejéből. A kép egy női csoportot ábrázol, amely lendületes kézmozdulatokkal követeli, hogy Németország ne indítson háborút. A festményt átadta egy berlini műkereskedőnek, aki azonban viszszaküldötte neki, miután átlakozta és egy másik festővel javításokat eszközölt rajta. Schmidt-Rottluff, amikor meglátta a képet, olyan dühbe gurult, hogy vette a kését és darabokra szaggatta a hatalmas vásznat.

Ilyen badarságot nem tűrök a képeken! — mondotta az álmélkodó kereskedőnek. Önnek nem volt joga ahhoz, hogy az én képeken kontárok-kal bármiféle javítást, vagy lakkozást eszközöltesen.

A kereskedő hazament és haladéktalanul megtette a feljelentést a piktor ellen.

A festmény a Wiltsehek-galéria tulajdona volt. Wiltsehek azután eladta egy műbarátnak, aki kifogásolta, hogy a képet belakkozták. A modern képeket ugyanis nem fényesítik. Schmidt-Rottluffnak tíz évvel ezelőtt már volt egy hasonló esete, amikor is egy esend életét rontották el azzal, hogy belak-

kozták. Az eset annál nagyobb feltűnést keltet, mint ahogy Schmidt-Rottluff egyike a német expresszionisták legkimagaslóbb képviselőinek. Képei valóságos égnék a pompázó színekben és mindenütt, ahol kiállították őket, az ujszerűség hatását keltették. Szakemberek mondták, hogy ennek a színpompának nem lehet másként állandóságot kölcsönözni, csak úgy, ha Mastix-mázzal vonják be. Ez a lakk olyan kemény, mint az üveg és biztos védelmül szolgál. Művészi szempontból azonban megoszlanak a vélemények és sokan azt hiszik, hogy ez az újfajta lakk erősen befolyásolja a kép erejét és hangulatát.

Azt mondják, hogy a lakk erősen kiszáritja a festéket, azonkívül a felületet még elszűrkíti és a kép veszít mélységéből. Az a festő, aki úgy készíti el képét, hogy a végén belakkozza, már a munka közben retus-lakkozott alkalmazzni, hogy ily módon már a kép elkészítése közben ilyen hatásokra legyen beállítva. Az úgy kime-netele elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

BARHOL MEGJELENT KÖNYVEK MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYABAN.

SCHÜCK
Orthodox in internatue
BUDAPEST, VII., Kertész-utca 88.
A hívő tanúvra kibővített árnyékban nyílik meg.
Az összes elemi és középiskolák közelében.
Szeretetteljes gondosság!
Lágyan nyelvek! Orvosi felügyelet!
Naponta ötszöri bő étkelés!
Működő díjak! Külön számla nincs!
Folyó tanévben felbentlik még elfogadottnak

Hölgyek és férfiak! Szép és tartós hajszínt csakis a „HENOL” vagy „HENNE ROYALE” hajfestőszer által érhetnek el

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő Hotel Imperial
Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Herzl Tivadar emlékére

Evről-évre visszatérő dátuma a zsidó közéletnek Herzl Tivadar halálának évfordulója. Nem is annyira a gyász, mint inkább a zsidó népi akarat és a nemzeti ideál emlékkünnepe ez a nap, amikor a világ zsidósága Herzl Tivadar emlékének áldoz, annak a Herzl Tivadarnak, aki felbresztette benne az élni akarást, az önálló népi és nemzeti életre való vágyat.

Kolozsvár zsidósága is méltó keretek között fog áldozni ebben az esztendőben is a cionista mozgalom próféta-lelkű megalapítója emlékének. Szombaton, augusztus 9-én, a Salom klub Szentlélek uca 6 szám alatti helyiségében rendezik meg a zsidó szervezetek ezt az ünnepélyt, amelyen dr. Ligeti Sándor új szempontokkal telített Herzl tanulmánya és dr. Fischer József beszéde szerepelnek.

— SZÁRAZ IDŐ VÁRHATÓ. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint átmenetileg száraz időjárás várható, később nyugatról ismét rosszabbodás. A hőmérséklet Budapesten ma délben 23 fok Celsius volt.

— ELHAGYTA OROSZORSZÁGOT EGY HÍRES ZSIDÓ TÖRTÉNÉS. Rigából jelentik: A napokban Rigába érkezett Saul Ginsburg író és történész, aki még a cári időkben egy jiddis lapot indított Der Freund címmel. Ginsburg az utóbbi években a szovjetkormány megbízásából feldolgozta az oroszországi zsidók történetére vonatkozó cári irattár anyagát. Munkáját azonban gyanakvással nézték, úgy, hogy később semmiféle megbízást nem adtak neki. A kenyér nélkül maradt tudós emigrálni kényszerült Oroszországból. Minden valószínűség szerint Párizsban fog letelepedni.

— **Orvosi hír.** Dr. Hirsch S. röntgenológus, tüdőszakorvos külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett és rendeléseit Tg. Mures, Str. Calarasilor (Kossuth uca) 5. szám alatt újra megkezdte. Legmodernebb belgyógyászati diagnosztika és terápiái felszerelés.

— **HÉBER TANITÓK KOLONIAJA DORNAVATRÁN.** Csernovichól jelentik: A bukovinai Tarbut iskolaegyesület kezdeményezésére Dornavatrán a nyári szünidők alatt héber tanítók számára üdülő és továbbképző kolóniát létesítettek.

— **BORZALMAS ORKÁN MARGYARORSZÁGON.** Budapestről jelentik: Baranyában Pipacsfalva és Harkány közötti területen nagy vihar és orkán vonult el, amely hatalmas pusztításokat okozott a természetben is. Több ház tetejét az orkán leszakította. Legnagyobb a pusztulás Lajosházában, ahol az orkán a mezőgazdasági gépek raktárát rombadöntötte és 35 gazdasági gépet tört pozdorjává.

— **KOSSUTICS VOLT HORVÁT MINISZTER A JUGOSLÁV KÖVETSÉG KITOLONCOLTATJA AMERIKÁBÓL.** Newyorkból jelentik: Kossutics Agoston horvát paraszt párti vezér azért ment Amerikába, hogy előadásokat tartson az ott élő horvátoknak a jugoszláv diktatúráról. A hatóságok Kossutics Agostont Elis Izlandon internálták. Az internálás a jugoszláv követség intervenciójára történt. A jugoszláv követség kiadatását kéri, hivatkozással arra, hogy a volt miniszter közönséges bűncselekményeket követett el, tagja volt a horvát terrorista szervezeteknek. Kossutics Agoston ki fogják toloncolni az Egyesült Államokból. Az ott élő horvátok kétségbeesetten tiltakoznak a kiutasítás ellen.

Epítsük fel a leégett zsidó Borsát!

A borsai újjáépítési akció serényen folyik az egész országban. Jelentések érkeznek a Központi Bizottsághoz, melyek azt mutatják, hogy milyen energiával dolgoznak egyes helyi-bizottságok. Egyes hitközségek és helyi-bizottságok, ahol a gyűjtés még nem fejeződött be, azt jelentik, hogy már eddig is igen szép eredménnyel járt az akció. Tekintettel arra a körülményre, hogy Máramaros vidékén a nagy ünnepek beálltával egyidőben áll be az őszi, majd igen rövid időre a téli időszak, tekintettel továbbá arra, hogy ettől az időponttól — sajnos — már nem vagyunk távol, az újjáépítési akciónak a legnagyobb elánnal neki kell fektüdni, ha azt akarjuk, (amit mindnyájunknak akarni is kell) hogy szerencsétlen testvéreink tölire tető alá jussanak! Ahhoz pedig, hogy az újjáépítést megkezdhesük, nagyon sok pénzre van szükség, miért is arra kérjük a helyi-bizottságokat és hitközségeket, ahol a gyűjtések még folyamatban vannak, hogy az eddigi eredménnyel haladéktalanul elszámolni sziveskedjenek a Központi Bizottságnak, mert tudnunk kell, mekkora összeg áll máris rendelkezésünkre és mennyit várhatunk még a továbbiak folyamán. Csakis így készítheti el a Központi Bizottság megfelelőképpen az újjáépítési tervet.

Mai kimutatásunkat itt adjuk:

Temesvár-Gyárvárosi Hitközség gyűjt.

Dr. Rosenthal Mór	1000 lej
Hübsch Dávid	2000 "
Totis Rezső	3000 "
Klein Viktor	3000 "
Duschnitz Miksa	2000 "
Dura Rt.	1000 "
Grosz Simon	500 "
Kohn Ignác	500 "
Dr. Ligeti Sámuel	500 "
Benedict N. Norbert	500 "
Rohrlieh Max	500 "
Wessely Laura	500 "
Dénes Vilmos	300 "
Breuer Lajos	300 "
Kohn	300 "
Blau Ignác	200 "
Kines Arthur	200 "
Kornis Károly	200 "
Adler Ignác és Fiai	200 "
Csendes Lipót	100 "
Reisz Arthur	100 "
Schlesinger és Klein	100 "
Weisz Sándor	100 "
Galambos	100 "
Reiszmann Mór	100 "
Emanuel János	100 "
Schnabl Lajos és Fia	100 "
H. L.	100 "
N. N.	100 "
Többen	1000 "
Singer Jakab	2000 "
Schlesinger József	1000 "

— **ALÁIRTÁK A FRANCIA-LENGYEL LÉGI EGYEZMÉNYT.** Párizsból jelentik: Ma Varsóban aláírták a francia-lengyel légi egyezményt. Párizst Varsóval egyelőre Prágán át egy, később Berlinen át összesen két légi útvonal állandó légi forgalma fogja követni.

— **Eljegyzés.** Beck Lalikát Ermhályfalva eljegyezte Zélinger Manó Máramarosszigeten. (Minden külön értesítés helyett.)

— **UJ ELNÖKÖT VÁLASZT AZ INDIAI NACIONALISTA KONGRESSZUS.** Londonból jelentik: A Press Association bombayi jelentése szerint e héten újra összeül az indiai nacionalista kongresszus főbizottsága, hogy az újra letartóztatott Vallabhai helyére új elnököt válasszon.

— **EGYRE ERŐSBÖDİK A FRANCIAORSZÁGI SZTRÁJKMOZGALOM.** Párizsból jelentik: Rouenban és Lillében ma éjszaka incidensek fordultak elő. A rendőri karhatalmat megerősítették, hogy az egyre erősbödő sztrájkmozgalomban a rendet fenn tudja tartani.

— **OLASZ-OROSZ KERESKEDELMI EGYEZMÉNY JÖTT LETT.** Rómából jelentik: Az olasz-orosz kereskedelmi és gazdasági egyezmény megkötése után Mussolini hosszabb kihallgatásán fogadta Ljubiminoz helyettes kereskedelmi népbiztost, a szovjet kereskedelmi képviselőt vezetőjét és vele a végrehajtás részleteiről tárgyalt.

Gussmann Ferenc	500 "
Dr. Gara Dávid	200 "
Branch Lajos	100 "
Steiner Rezső	100 "
Többen	700 "

Temesvár-belvárosi Hitközség gyűjtése:

Ifj. Reiter Simon örökösei	1000 lej
Magyar Ált. Hitelbank	1000 "
Mundus és Borlova-Arménisi Faipar Rt.	1000 "
Steckl Adolf	500 "
Dr. Pollásek Armia	500 "
Dr. Jakobyné X. Y.	500 "
Klein Dávid	500 "
Dr. Gábor Dezső	500 "
Galvani	500 "
Ferenczi Adolf	500 "
Weisz Hugó és Társa	500 "
Dr. Braun Zsigmond	500 "
Sebők és Löbő	500 "
Sió Sándor	300 "
Spitzer Károly	800 "
Schlesinger Dezső	800 "
Dénes és Rosenberg	250 "
Müller József	200 "
Löffler Jakab Fiai	200 "
Acumulator	200 "
Ferber Miksa	200 "
Popper Bertalan	200 "
Sáfrán Samu Chosintfi	200 "
Hammer Jenő	200 "
Mann Emil	200 "
Arnstein	100 "
Steiner	100 "
Grosz Miklós	100 "
Lówy	100 "
Moskovits	100 "
Szigeti	100 "
Steiner Sándor	100 "
N. N.	100 "
Schiller Gyula	100 "
Róna Árpád	100 "
Glück József	100 "
Nugel Arnold	100 "
Weisz József	100 "
Berntsein	100 "
Dr. Molnár Gyula	100 "
Vásárhelyi	100 "
Lux	100 "
Bruder Aladár	100 "
Frank	100 "

Kolozsvárról:

Bratu	1000 lej
Bartha Ferenc	500 "
Nasch Lázár	500 "
Royal Drogéria	3000 "
Gergely Dezső	1350 "
Dr. Kohn Gyula	1800 "
Lichtmann Aladár	1350 "
Moskovics József	1350 "
Dr. Neufeld Jenő	1350 "
Strasser Elemér	900 "
Összesen:	48.550 lej
Eddig kimutatva:	591.107 lej
Eddigi gyűjtésünk összege:	639.657 lej

— **Gyorsan haladnak előre az R. 100 javítási munkálatai.** Londonból jelentik: Montreali jelentés szerint az R. 100 léghajó gázkészletének utánpótlását megkezdtek. A javítási munkálatok gyorsan haladnak előre a valószínű, hogy a léghajó szerda este menekész állapotban lesz.

— **Orvosi hír.** Dr. Váry Tibor orvos szabadságáról hazaérkezett és rendeléseit új lakásán, Strada Berde 8 szám alatt megkezdte.

— **EGYIPTOMBAN UJRA KIÉLEZŐDÖTT A HELYZET.** Londonból jelentik: Kairói jelentések szerint Egyiptomban számos papot őrizetbe vettek, akik kihírdették a wafd-pártnak a pogári engedelmség megtagadására irányuló és a közszolgáltatások betiltására vonatkozó kiáltványát. Egyiptomban a helyzet újra kiéleződött.

— **HALÁLOS VÉGÜ VEREKEDÉS BÉCSBEN KOMMUNISTÁK ÉS ELLENFELEIK KÖZÖTT.** Bécsből jelentik: A kommunisták és politikai ellenfeleik között koresmai verekedés volt a Gentzgasseban. Az incidens abból keletkezett, hogy a hazafias védőrség gyűlést tartott egyik vendéglőben s ezt a kommunisták sértő kifejezésekkel zavarták meg. A kommunisták egyike, Princ több kézzel megölte Schwartz Károlyt és öcsését s azután a futásban keresett menedéket. Reggel elfogták. Azt vallotta, hogy tettének nincsenek politikai motívumai.

— **A SZOVJET ROSSZ SZEMÉLMEL NEZI A KELETI ÁLLAMOK AGRÁRKONFERENCIÁJÁT.** Belinből jelentik: Kovnói jelentés szerint a moszkvai lapok arról írják, hogy a szovjet rossz szemmel nézi a keleti államok konferenciájának értekezletét s egyáltalán nem kíván igazodni határozataikhoz.

— **NAGY TŰZ EGY AMERIKAI GYÁRBAN.** Londonból jelentik: New Yorki jelentés szerint az Illinois állambeli East St. Luisban egy gyárvállalat raktára kigyulladt s a tűz nemcsak a többemeletes raktárépületet hamvasztotta el, hanem átterjedt a környékbeli munkásházákra is. 17 munkáslakás is porráégett, amíg végre sikerült a tüzet lokalizálni. Huszonhárom embert füstmérgezéssel súlyos állapotban szállítottak kórházba.

— **Aranyeres bajoknál, béldugulás, repedés, kelés, gyakori vizelési inger, derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési roham eseteiben a természetesen „Ferenc József” keserűviz használata mindig kellemes megkönnyebbülést, sőt gyakran teljes gyógyulást eredményez.** A belső bajok orvosai az igen enyhén hatású Ferenc József vizet sokszor mindennapi használatra reggel és este egy-egy fél pohárynyi mennyiségben rendelik. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **HALALOS BALESETEK A BUDAPESTI MOTORKERÉKPÁRSZENYEN.** Budapestről jelentik: A Millenáris pályán tegnap folyt le a motorvezetési verseny. A versenyen az egyik versenyző Massaryk Kálmán gépevel felborult s kezét-lábát eltörte. Egy másik versenyző, Zakariás Bálint belerohant a felborult géphez az ő gépe is felborult és koponyáját törte. Mindkét versenyzőt életveszélyes sérülésekkel szállították be a Rókus-kórházba.

— **MEGALAKULT A SZILÁGYI CSEHI AVIVA-BARISSZIA.** Julius Salamon megalakult a szilágycsehi zsidó ifjuság Aviva-Barisszia csoportja. A Kereskedelmi Csarnok dísztermében folyt le az alakuló közgyűlés, amelyen Singer Zoltán, a dési Barisszia roszisonja ismertette a szervezet céljait és munkaprogramját. Az alapszabályokat megalkották az Aviva-Barisszia elnökei, amelyeknek vezetőségét azonnal körülményesebbé követték. A választottak közül volt, eltekintve a roshaaviva Salamon Mariska, snijatharveres meortartása hó aviva Sámuel Anna, slisisthaavivagy évet, vagy még több Blau Boriska. A Barisszia roszisonban lehet. Az adóst v dr. Rosenfeld Salamon zakén, rosszény, aki ma valóban Salamon Sándor, roshrisi Königsteiner, mert az adóst Sándor. Az Aviva-Barisszia megalakulásán eszínálta, romlék kusalával eleven és intenzív cionista pénzühiány idején s élet indult meg Szilágycsehen. Itt emsszafizetnie. Ha a t litjük meg, hogy a szamosmenti Aviva Barissziák augusztus 10-én nagyszabású kirándulást rendeznek Borberekre.

— **ABRAHÁM PIROSKA KIVÉTELELVÉL SZABADLÁBRA HELYEZTEK A MAROSVÁRHELYI VÖRÖSNAP LETARTÓZTATOTTJAIT.** Marosvásárhelyről jelentik: Beszámoltunk arról, hogy augusztus elsejei „vörösnapot” Marosvásárhelyt a kommunista ifjuság ünnepelt. A tüntetés rendezett, amelyen az orosz szovjetet éltették. A tüntetés során ifju kommunistát, valamint Abraham Piroksa kommunista nőt a rendőrség letartóztatta. A kommunistákat három napi fogság után átkisérték az ügyészségre, ahol ezek kivétel nélkül panasz emeltek az ellen, hogy a rendőrség súlyosan bántalmazta őket. Abraham Piroksa, hogy bebizonyítsa az ügyészségnek, hogy a rendőrség hogyan verték meg, levetette ruháját úgy, hogy az ügyész megdöbbenve győződött meg arról, hogy a kommunista nőnek testét két és zöld foltok, daganatok borították. A kihallgatások után a bíróság ifju kommunistát szabadlábra helyezték s csupán Abraham Piroksa maradt továbbra is az ügyészség fogságában.

— **BENAMY: „KAJUT”.** (Teljes kiadás) Ára 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyvtárában.

Hirdessen az Uj Keletben

Törvény

Életbelépett

A Monitorul Of az ingatlan árverés szülői törvény, am életbe is lépett. Az vény a parlament napjaiban a tömeg forgatagában került az ország köztvélen pedig a hitelletben fog előidézni. Az új dicsérendő célja az, nok tulajdonosait me vagonukat a mai ingatlanárak melle ne kótyavetyélhessék.

Az első szakasz k hogy az ingatlanok hajtáskérés alkalmá egyes ingatlanok é vény, vagy a végzé hajtást elrendeli, fel hitelező által megjel szakaszok a becslési alkognak. A bánatp kell letenni. Ezentu dékkes értékpapi gyanánt elfogadni. K a törvény, hogy a p kal bíró, vagy a beke a garancia adásától, helyezésétől fel v kikialtást 25 százalé szeggel kell megkezd a bírói végzésben m és ha magasabb igére árverést legalább 30 t lasztani. A termelők nemüket csak négy takarítás után lehet vény rendelkezései alkalmazást azon intéz nál, amelyek speciális működnek és melyek tekintetében az általa eltérő törvények alap.

Az ingatlanok ár v értékesítése — haesak vagy nem a törvény á mealkították az Aviva-Barisszia esztézmények követelés aokkal körülményeseb megdigi volt, eltekintve at roshaaviva Salamon Mariska, snijatharveres meortartása hó aviva Sámuel Anna, slisisthaavivagy évet, vagy még több Blau Boriska. A Barisszia roszisonban lehet. Az adóst v dr. Rosenfeld Salamon zakén, rosszény, aki ma valóban Salamon Sándor, roshrisi Königsteiner, mert az adóst Sándor. Az Aviva-Barisszia megalakulásán eszínálta, romlék kusalával eleven és intenzív cionista pénzühiány idején s élet indult meg Szilágycsehen. Itt emsszafizetnie. Ha a t litjük meg, hogy a szamosmenti Aviva Barissziák augusztus 10-én nagyszabású kirándulást rendeznek Borberekre.

— **ABRAHÁM PIROSKA KIVÉTELELVÉL SZABADLÁBRA HELYEZTEK A MAROSVÁRHELYI VÖRÖSNAP LETARTÓZTATOTTJAIT.** Marosvásárhelyről jelentik: Beszámoltunk arról, hogy augusztus elsejei „vörösnapot” Marosvásárhelyt a kommunista ifjuság ünnepelt. A tüntetés rendezett, amelyen az orosz szovjetet éltették. A tüntetés során ifju kommunistát, valamint Abraham Piroksa kommunista nőt a rendőrség letartóztatta. A kommunistákat három napi fogság után átkisérték az ügyészségre, ahol ezek kivétel nélkül panasz emeltek az ellen, hogy a rendőrség súlyosan bántalmazta őket. Abraham Piroksa, hogy bebizonyítsa az ügyészségnek, hogy a rendőrség hogyan verték meg, levetette ruháját úgy, hogy az ügyész megdöbbenve győződött meg arról, hogy a kommunista nőnek testét két és zöld foltok, daganatok borították. A kihallgatások után a bíróság ifju kommunistát szabadlábra helyezték s csupán Abraham Piroksa maradt továbbra is az ügyészség fogságában.

— **BENAMY: „KAJUT”.** (Teljes kiadás) Ára 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyvtárában.

Hirdessen az Uj Keletben

— **BENAMY: „KAJUT”.** (Teljes kiadás) Ára 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyvtárában.

Hirdessen az Uj Keletben

KÖZGAZDASÁG

Törvény a hitelkrízis fokozására

Életbeliepeit az ingatlanok árveséséről szóló új törvény

A Monitorul Oficialban megjelent az ingatlan árverések szabályozásáról szóló törvény, amely ennek folytán életbe lépett. Az új Junian-féle törvény a parlament működésének utolsó napjaiban a tömeges törvénygyártás forgatagában került megszavazás alá, az ország közvéleménye alig ismeri, pedig a hiteléletben nagy válságokat fog előidézni. Az új törvény nemes és dicserendő célja az, hogy az ingatlanok tulajdonosait megvédje attól, hogy vagyonukat a mai rendkívül nyomott ingatlanárak mellett olcsó pénzen el ne kótyavetyélhessék a hitelezők.

Az első szakasz kötelezi a hitelezőt, hogy az ingatlanokra vezetett végrehajtáskérés alkalmával jelölje meg az egyes ingatlanok értékét is. A kérvény, vagy a végzés, amely a végrehajtást elrendeli, fel fogja tüntetni a hitelező által megjelölt értéket. A 2-5. szakaszok a becselési eljárásokkal foglalkoznak. A bánatpénzt készpénzben kell letenni. Ezentul nem lehet óvadékképes értékpapirokat bánatpénz gyanánt elfogadni. Kimondja a törvény, hogy a privilégizált jogok bíróját, vagy a bekebelezett hitelezők garancia adásától, azaz a bánatpénz behajtásától fel vannak mentve, a kártérítést 25 százalékkal kisebb összeggel kell megfizetni, amely összeg a bírói végzésben meg van állapítva, ha magasabb ígértet nincs, akkor az árverést legalább 30 nappal el kell hagyni. A termelőknél levő gabonaméreteket csak négy hónappal a bekebelezés után lehet árverezni. A törvény rendelkezései nem nyerneek alkalmazást azon intézet végrehajtásai alatt, amelyek speciális törvény alapján működnek és melyek a végrehajtások tekintetében az általános magánjogtól eltérő törvények alapján állanak.

Az ingatlanok árverés útján való értékesítése — ha csak nem az állam, vagy nem a törvény által privilégizált intézmények követeléséről van szó — sokkal körülményesebb lesz, mint eddig volt, eltekintve attól, hogy az árverés megtartása hónapokat, esetleg évet, vagy még több időt is igénybe vehet. Az adósságot tehát a törvény, aki ma valóban védelemre is várt, mert az adósságát pénzbőségben eszálta, romlékony valutában, a pénzügyi idején stabil lejben kell megfizetnie. Ha a törvénynek csak a hatása volna, nemcsak kifogás nem eshetik ellene, de egyenesen örömet okozhatna. Minthogy azonban rendelkezései mindent, tehát az ingatlanok árverés útján való értékesítését is vonatkoznak, kétségtelenül fog hatni a kölcsönüzletekre s az amúgyis meglévő hitelkvótát fokozni fogja. A gazdasági viszonyok árművé leromlása folytán a nyílt piacok a minimumra estek vissza, ma sem elég jó semmiféle hitelre, hogy ha ma jó is, holnap már rossz lehet. A még köthető hitelügyletek pedig csak az ingatlan s ha ennek a hitelezőnek értékét is vitássá teszi az új törvény, olyan hitelválság fog be-

állani, amilyenre még nem volt példa. Minden bank háromszor is meg fogja gondolni, hogy folyósítsa-e kölcsönt

A CFR mégsem szünteti meg a 45 százalékos ipari fuvarkezdvezményt

Temesvár, augusztus 4. Annakidején több ízben foglalkoztunk a 45 százalékos vasuti ipari fuvarkezdvezmény ügyével, mely kérdés nagy nyugtalanságot váltott ki az érdekeltek között. Tudvalevőleg arról volt szó, hogy a CFR vezérigazgatósága általános megszűnteti az összes ipari fuvarkezdvezményeket, ami természetesen a jelenlegi súlyos gazdasági viszonyok között káros kihatással lett volna az egész romániai gazdasági életre. Az összes ipari érdekeltségek részéről tehát hónapokon keresztül komolyan latbaeső intervenciók történtek, hogy a kormány hasson oda a CFR-nél, miszerint az ipari kezdvezményeket a vasuti tarifánál ne korlátozza. A CFR igazgatósága ebben a kérdésben közgyűlést tartott s azon olyan nézetek alakultak ki, mely szerint hajlandók lettek volna a kezdvezményeket biztosítani, de csak olyan feltétellel, hogy ugyanakkor általánoson emelik az összes tarifákat legalább 100-150 százalékkal. Ezeknek a híreknek a kiszivárgása óriási megdöbbenést keltett az ipari körökben, miután a CFR e szerint szemmel láthatólag újabb terhet akart róni az amúgy is súlyos gondokkal küzdő iparunkra és kereskedelmünkre. Amikor ezek a hírek napvilágot láttak, ismételt megmozdult az UGIR, hogy újabb közbenjárással mentse, amit még menthet. A CFR kebelében történő tárgyalások közben olyan kerékvágásba terelődtek, melyek alapján fel lehetett tételezni, hogy vé-

háza, földre, szőlőre, ha az a veszély fenyegeti, hogy a kielégítési alap értékesítése körülményessé, a rosszhiszemű adós által tetszése szerint elhuzhatóvá válik.

Az új törvény gazdasági bajaink egyik jelenségének okozatát kívánja mal ér fel, holott az okot kellene meggyógyítani, ami kisebbszerű moratórium szüntetni, mert enélkül a betegség nem csak megmarad, de igen könnyen még fokozódni is fog.

gül mégis csak megvonják az ipari kezdvezményeket, viszont ugyanakkor a tarifákat sem a személyi, sem a teheráruforgalomban nem emelik.

Ugy értesülünk, hogy a hónapok óta tartó közbenjárások a mai nappal mégis megériették érdemes gyümölcsüket, amennyiben a CFR vezérigazgatósága feltételeken úgy döntött, hogy az összes ipari kezdvezményeket továbbra is biztosítja mindazon iparágak részére, amelyek ezt eddig is élvezték. A CFR igazgatóságát erre a lépésre az a belátás indította, hogy a jelenlegi körülmények között a román ipar nem bír el még súlyosabb terheket, sőt minden lehető el kell követni annak megfelelő támogatása érdekében. Felvetődött a tárgyalások folyamán is az, hogy a romániai vevőkönzés számára meg kellene könnyíteni az olyan árukhoz való könnyebb hozzáférhető lehetőséget, amelyeket nem a helybeli, hanem a külföldi gyárak állítanak elő és amelyhez Románia vásárló közönsége csak import útján juthat. Ebben a kérdésben a CFR vezérigazgatósága elvből döntött, hogy mindazon cikkek vasuti tarifáját leszállítja, a melyek külföldről importáltaknak, de amelyeket a belföldi gyárak nem tudják előállítani. A CFR-nek ezen határozatait már meglehetősen megnyugvással fogadták az ipari körök s immár remélni lehet, hogy ebben a kérdésben nem kell tartani újabb kezdvezmény fordulattól.

A nemzetközi vaspiaac továbbra is pesszimista

Néhány héttel ezelőtt fellelegzett a piac, mert úgy látszott, hogy esztendő közeli sora után végre remény mutatkozik az üzlet fellendülésére. Ez az optimizmus azonban nem tartotta magát sokáig, mert hamarosan bebizonyosodott, hogy az erdélyi és bánági piac még mindig nem jutott annyi pénzhez, hogy a különböző ipari szakmák piacain komoly és élénk üzleti irányzat alakuljon ki. A néhány héttel ezelőtt tapasztalt megmozdulást az okozta, hogy a bánági gazdáknak kimerült a hitelük, kifogytak mindenükből és így kénytelenek voltak egy esztendőre spekulációra tartogatott gabonarakarukot kiüriteni. Miután tulajdonképpen súlyos veszteséggel így valami pénzhez jutottak, természetesen azonnal a legszükségesebb cikkek beszerzéséhez láttak. A vaspiaacra is pénz került s néhány árucikkben jelentősebb üzleteket kötöttek. Néhány hét alatt azonban ez az érdeklődés is lelohadt s a vaspiaac érdekeltjei ma talán nagyobb pesszimizmussal tekintenek a jövő felé, mint tették ezt a „fellendülés” időszak előtt. Jelenleg teljes stagnáció tapasztalható és a szakmabeliek állítása szerint kedvező fordulat a közeljövőben nincs kilátás. Nagyon súlyosnak találják vaspiaac körökben az építkezési ipar további végzetlen helyzetét, miután nagyrészt ennek az iparnak helyzeti javulásától lehetne várni a vaspiaac viszonyok kedvező alakulását. Miután pedig az új adózási törvénnyel az új épületek is a globális adókötelezettség alá vontak, még kevésbé van remény arra, hogy az építkezési iparban javulás álljon be.

Külföldön ugyancsak kedvezőtlen a vaspiaac helyzet. Németországban, ahol ezidőszent az államnak három és fél millió munkanélküli kell fenntartani, árredukció útján próbálja a kormány a gazdasági egyensúlyt helyrebillenteni. Az Uj Kelet annak idején foglalkozott is ezzel a kérdéssel s megírtuk, hogy a német vaspiaac egy 45 szá-

zalékos általános árredukcióba bele is ment. A nemzetközi vaspiaac legnagyobb szenzációja egyébként a vaskartell új határozata, mely tagjai számára a fuvargyártmány és vasgerenda kivételével szabaddá tette a gyártást. Ennek azonnali következménye volt néhány cikknek a közel 20-25 százalékos árzuhanása.

A termelés Németországban, Belgiumban és Luxemburgban is csökkent, miután itt sem a belföldi piacok nem vesnek fel elég árut, sem az exportra nem lehet innen már olyan nagy mértékben számítani, mint néhány hónappal ezelőtt. A legkedvezőbb helyzet uralkodik a francia vaspiacon, ahol a belföld még mindig jó fogyasztónak bizonyul.

Ausztriában az olvasztók vannak nagy bajban. Raktáraik tulságosan bezsuföldtek árukkal, miközben a belföldi piac felvevőképessége erősen hanyatlott és ugyanakkor a rossz árviszonyok arra kényszerítették a termelőket, hogy az exportra törekedjenek. Németországban hasonlóképpen áll a helyzet az olvasztókkal, amennyiben az ottani 175 üzemből június végén már csak 79 volt munkában.

Újabb értesüléseink szerint Osztdében egy új horganykartell akarnak létrehozni, mely hivatva lenne az európai és amerikai termelők között fennálló ellentéteket kiküszöbölni. Párizsban egy hónapon belül a nemzetközi vagonkartell tagjai ideiglenes szerződést írnak majd alá. A szerződés a termelés szabályozását vonná maga után. A nemzetközi vagonkartellben részt akar venni Románia is.

Az amerikai acélpiaac állítólag a nyár folyamán kénytelen lesz termelésének kapacitását legalább 50 százalékkal csökkenteni.

A párizsi vasnyakkereskedelem kezdte a nyárral a nyári leszállítást, ami óriási élénkséget teremtett az üzletben. A legutolsó kimutatás szerint a német nyersvastermelés arányban eddig egymillió tonnával marad alatta a tavalyinak.

Hírek a bécsi gyümölcspiacon. Bécsben a múlt hét a barack áresésével kezdődött, miután a naponta beérkező 5-6 vagon barackot a piac a gyenge forgalom mellett nem tudja felvenni. A napi behozatal 40 vagon között mozog. A gyümölcspiacon az alma nyomult előtérbe, de megérkeztek már az első kékszilva-küldemények is. A csütörtöki piacot elmosta az eső és a beérkezett 32 vagon elrontotta a piacot. Ehhez járul a rendkívül nehéz gazdasági helyzet, mely a vásárlóképességet a minimálisra csökkentette. Dinnye már elég bőségesen van piacon és kedveltségnek örvend. Alma is jó minőségben került piacra. A hüvösebb idő az uborka és a paradicsom iránt csökkentette az érdeklődést. Árak a következők voltak: barack-rózsá 110 garas, kajszinbarack 80-90 garas, apró barack 45-50 garas, alma tükör 75-85 garas, rétes alma 65-75 garas, apró nyári alma 40-45 garas, préselt alma 20-30 garas, körte buzával éré 70-75 garas, dinnye görög 45-60 garas, sárgadinnye 65-75 garas, szilva kék 55-75 garas, vörösszilva 75 garas.

Újabb bankfuzió Newyorkban. Newyorkból jelentik: A Chase National Bank a világ egyik legnagyobb pénzintézetének a Harris Forber & Cie nevű bankkal való fuziója után más bankok is fuziót készítenek elő. A bankok együttműködésétől az amerikai piac erős fölénykülését várják.

A nemzetközi vagonkartell. Berlinből jelentik: A nemzetközi vagonkartell megalakulására vonatkozó tárgyalások odafelődtek, hogy a közeli napokban egy konzorciumot köthetnek, szeptemberben pedig végleges kartell-megállapodások jöhetnek létre. A kartellbe bevonnák Franciaországot, Belgiumot, Németországot, Svájcot és az utódállamokat.

Fizetéseketleneségek Magyarországon. Budapestről jelentik: Az elmúlt júliusban Magyarországon 158 kényszerezegység történt, szemben a júniusi 180-al és szemben az 1928 júliusával, amikor 139 ellen indult kényszerezegységi eljárás. A passzívok összege 8 és félmillió pengőre rugott. A fizetéseketlenesek között öt mezőgazda volt.

A jugoszláv és csehszlovák koronakövetelések. Belgrádból jelentik: A csehszlovák bankok prágai szövetsége átiratban fordult a Pénzügyminisztérium és Biztosítótársaságok zágrábi szövetségéhez a Jugoszlávia és Csehszlovákia között a koronatarozások és követelések kiegyenlítésére kötött egyezményrel kapcsolatban. Levelében hangsúlyozza, hogy a jugoszláv állampolgárok nem igen élnek az egyezmény által a csehszlovákiai adókkal, illetve hitelezőkkel, különösen pedig pénzügyminisztériummal szemben biztosított jogaikkal. Felhívja tehát a jogszlovák érdekeltek figyelmét, hogy szóbanforgó követeléseikre, illetve tartozásaikra vonatkozólag forduljanak az illető csehszlovák adósokhoz, illetve hitelezőkhöz és pedig akár közvetlenül, akár pénzügyminisztérium útján.

Apróhirdetések

Jó megjelenésű reprezentabilis és a részletletben lehetőleg járatos urakat keresünk az ország minden részéből mint utazókat, vagy mint helyi ügynököket, egy igen nagy kelendőségű örvendő cikk eladására. Nagy jövedelem biztosítva. Levélbeli ajánlatok „Nagy kereset” jellegre Rudolf Mosse hirdetőiroda, Cluj küldendő.

Szövívszék, teljes felszereléssel oleson eladó. Str. A. Vlaicu (Bánffy uca) 3.

Bel- és külföldi szabadalmat kies.közöl és értékesít. Vállalja szabadalmazott áruk forgalombahozatalát. Vass A. szabadalmi ügyvivő Cluj, Strada Dragalina 120.

MODERN BUTOR ebédlő, háló eladó Eotvös-utca 10. (Str. Berthelot) földszint.

Erzieherin streng religiös und intelligent den drei Landessprachen mächtig zu einem 9 und einen 6 jährigen Mädchen gesucht. Offerte unter „Erzieherin 1721“ an die Administration des Blattes.

SCHWARTZ IG NACNE orth. köze VEGETARIUS ET TERME és tejsavak. Reg. Ferdinand (Wessely-utca) 10. szám alatt megnyitott. A felhasználóknak ajánlat készítenem. Ugyanott naponta friss teher és bivalytej házhoz szállítva is kapható.

EGY KOMPLETT könyvkötészet, vocalzó perforáló, fűzőgép, dekló, bigelő, nagyon oleson eladó. — Becknyomda, Oradea, Baguna 4.

KÉPVISELŐ keresetlik Erdély részére acélárak és csavargyártmányok elhelyezésére. Cim: Soc. Agrara Bucuresti, Str. Curia 3.

FIGYELEM!!

Érkezett a Dreher-Haggenmacher

Korona-sör

ala Pilsen

Naponta friss csapolás a

FLORIDA"-kertben

Uj Keletben

SPORT

A KAC nemzetközi versenyén Schréderné nehezen győzte le Zizovits Lenkét a női egyes döntőben

Cluj-Kolozsvár, augusztus 4. A KAC nemzetközi tenniszversenyén szombaton délután fejezték be a Hölgyek díjáért folyó küzdelmeket. A díjat Kehrling magyar bajnok nyerte meg, aki a döntőben könnyen verte Silberdorffot 6:1, 6:3, 6:1 arányban. Elődöntők: Kehrling—Székely 6:1, 6:2; Silberdorff—Réti 6:3, 6:3. A női egyes bajnokságot Schréderné (Budapest) nyerte meg, aki a döntőben nehezen verte a kitűnően játszó legjobb román játékosnőt, Zizovits Lenkét. A döntő eredménye 6:8, 6:2, 7:5. Elődöntők Schréderné—Gr. Szapary Gabriella 6:4, 7:9, 6:2; Zizovits Lenke—Latesz Csilla 6:1, 6:1. A női egyes ifjúságot Gr. Szapary Gabriella nyerte meg Kenderessy Margit KAC ellen. Döntő eredménye 6:2, 5:7, 6:2. Elődöntők: Gr. Szapary Gabriella—Crenian Baba 6:1, 6:0; Kenderessy Margit—Arányi Magda 6:4, 6:1. A többi számokban a döntők a hétfői nap folyamán lesznek. A férfi bajnokságban Kehrling a Botez—Silberdorff, míg Balás a Réti—Cantacuzino győztesével játszik elődöntőt. A férfi bajnokságban vasárnap ismét kitűnően szerepelt Réti (MSE), aki Hamburger lugosi kitűnő játékost verte ki a további küzdelmekből.

Belföldi labdarugó eredmények

Kolozsvár. KAC ifj.—KMSC ifj. 6:0 (3:0). Bíró: Zélig Luki. Góllövők: Turyogi (4), Poklosy és Horváth.
Románia ifj.—Haggibbor ifj. 3:1 (2:1). Bíró: Kállay. Ifjúsági körmérkőzés. Jövő vasárnap a két győztes és a két vesztes játszik egymás ellen.
Máramarossziget. Máramarossziget—Nagybánya 2:1 (0:0). Bíró: Kiss Kálmán. Városközi. Góllövők: Guru, Blau és Bali.
Gyulafehérvár. Unirea—Camp 3:2 (2:2). Bíró: Krausz. A reorganizált Camp megérdemelt vereséget szenvedett a jöképességű Unirea csapatától.
Zilah. ZSC—Dési 8:1. Gyalogezred 3:0 (1:0).
Szilágyosomlyó. SSE—Victoria 3:1 (1:0).
Arad. AMTE—AAC 8:1 (3:0). Bíró: Vladovici, az AMTE csapatában játszott az Aradon tartózkodó Auer II, aki egymaga hat gólt rugott az AAC kapujába. Auer II játékára mintegy 3000 főnyi közönség volt kíváncsi.
Voința—Unirea 3:1 (2:0). Bíró: Pálinkás.
Temesvár. Gyapjuipar—TAC 5:4 (3:2) A TAC-ban játszott Koronyi, a Bástya volt játékosa is, aki véglegesen visszatért Temesvárra.
Nagyvárad. TMTE—Törekvés 4:4 (3:2). Bíró: Csillag. Góllövők: Kovács, Buza, Löwenfeld (2), Csomag (2), Székely és Bartha 11-es.

Olaszország főiskolai labdarugó csapata győzött a darmstadti olimpiáson. Darmstadtól jelentik: A főiskolások világbajnokságán a labdarugótornán Olaszország csapata nyerte meg, mely a tegnapi döntőn 2:1 arányban győzte le Németország válogatottját. A főiskolások evezős-bajnokságain a németek három, az olaszok egy világbajnokságot szereztek.

Színház — Művészet

A Magyar Színház Iródjának kéteményei: A MAGYAR SZÍNHÁZ OLCSÓ HETE

Nagy általános öröm fogadta a magyar színházak azt az áldozatos ötle- tet, hogy a súlyos gazdasági válság közepette úgynevezett „olcsó hetet” rendez. Ezen az olcsó héten minden este egy-egy óriási sikerű ujdonság kerül színre mozhelyárok mellett s így a legszükségesebb viszonyok között élők is megszerezhetik maguknak azt a gyönyörűséget, hogy végignézzék ezeket

a nagsikerű darabokat. Kedden este a *Katica* című operett, a címszerepben Kondor Ibolyával. Szerdán este Móricz Zsigmond híres új darabja a *Légy jó mindhalálig*. Csütörtökön este Zerkovitz legszebb operettje az *Eltörött a hegedűm* Kondor Ibolyával. Pénteken este a *Tyukketrec* című pikáns párizsi bohózat csak felnőtteknek. Szombaton este a legnépszerűsőbb daljáték, az *Erdészleány* kerü színre Kondor Ibolyával a címszerepben.

Mindezeknél az előadásoknál a hely- árok: Ötszemélyes páhoy 150 lej, leg- első soru széleszék 50 lej, a többi je- gyek ára: 40, 30, 20 és 10 lej.

A SZERELEM ALMA

Már csak ma és holnap látható a magyar színházban az amerikai film- gyártás egyik legszebb alkotása a „Sze- relem alma”. Főszereplők: Joan Craw- ford és Nis Asther. Előadások csak 3, 5 és 7 órákor. Helyárak: 20 és 10 lej.

A MOZIRIPORTERNŐ BÉBÉ DANIELS

Már most felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy csütörtökön fogják bemutatni a magyar színházban Bébé Daniels leghíresebb és legújabb film- jét amelynek címe: *A Moziriporternő*.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA:

Kedd: Katica. (Operett-ujdonság. Nagy- on olcsó mozhelyárrakkal. Kon- dor Ibolyával, Betegh Bébi föl- lépésével. — Ihász Aladárral és Tompa Bélával. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 343.)
Szerda: Légy jó mindhalálig. (Uj- donság, nagyon olcsó mozhely- árrakkal. Sorozatszám 344.)
Csütörtök: Eltörött a hegedűm. (Nagy- on olcsó mozhelyárrakkal. Kon- dor Ibolyával, Betegh Bébi föl- lépésével. Ihász Aladárral, Tompa Bélával és Réthely Ödönnel. Soroz-atszám 345.)
Péntek: Tyukketrec. (Francia bohózat, csak felnőtteknek! Nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Sorozatszám 346.)
Szombat: Erdészleány. (Nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Kondor Ibolyá- val, Ihász Aladárral, Réthely Ödön- nel. Sorozatszám 347.)
Vasárnap d. u. 6 órákor: Alvinczi hu- szárok. (Operett-ujdonság, nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Sorozat- szám 348.)
Vasárnap este 9 órákor: Szökik az asz- szony. Kondor Ibolya bucsufel-

lépte. Olcsó helyárrakkal. Sorozat- szám 349.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MÜSORA:

Kedd: 3, 5 és 7 órákor: A szerelem alma.
Szerdán 3, 5 és 7 órákor: A szerelem alma.
Csütörtökön 3, 5 és 7 órákor: Premier! Szenciújság: A mozi-riporternő. (A főszerepekben: Bébé Daniels, Neil Hamson és Lukács Pál.)
Pénteken 3, 5 és 7 órákor: A mozi-riporternő. (A főszerepekben: Bébé Daniels, Neil Hamson és Lu- kács Pál.)
Szombaton 3, 5 és 7 órákor: A mozi-riporternő. (Helyárak: 20 és 10 lej.)
Szombaton éjjel 11 órákor: Csak felnőtteknek: Hajadon anyák. (Er- köleldráma, a főszerepekben: Ly- dia Potehina és Werner Fuetter- rer. Helyárak: 30 és 20 lej.)
Vasárnap d. e. 11 órákor matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal: Wildwest cirkusz. (Cow-boy történet. A fő- szerepben: Hoot Gibson.)
Vasárnap 3 és 5 órákor: A mozi-riporternő. (Bébé Daniels és Lukács Pál legújabb filmalkotása. Hely- árak: 20 és 10 lej.)

RADIO MUSOR

Idő: Középeurópai

KEDD, AUGUSZTUS 5

Bukares. 12: Grammfón. Beszélő- ujság. 17: Zenekar. 18:30: Felolvasás. 18:45: Beszélőujság. 19: Grammfón. 19:40: Rádiógyetem. 20: Rádiózenekar. 20:30: Felolvasás. 20:45: Dalok. 21:45: Rádiózenekar. 21:45: Hírek
Budapest. 9:15: A rádió házikvar- tettjének hangversenye. 9:30: Hírek. 12: Déli harangzó az Egyetemi tem- plomból. Időjárásjelentés. 12:05: A Ré- kai Miklós szalonzenekar hangverse- nyé. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 3:30: A „Tün- dervásár” meseórája. 4:45: Pontos idő- jelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Ma- rothy Jenő novellája: Polecsno lapot alapít. 5:30: A m. kir. Operaház tag- jaiból alakult zenekar hangversenye. 6:45: Rádió amatőr-posta. 7:20: „Ma- gyar művészek otthonában”. Helyszi- ni közvetítés Móricz Zsigmond leány- falusi villájából. 8: Hangverseny. 9:30 A m. kir. I. Honvédegyezred zene- karának hangversenye.
Bécs. 21:45: Mozart zongoraszo- náti. 22:25: Zenekar.

Rendkívüli olcsó

nyári könyvajánlatunk (I.)

Ady: Brevárium I. II.	Lei 19	1. sz. csoport:	
Casson: Tizenkét tip	10	Móricz: Buzakalász	
Ady: Muzeum I. II.	140	— Házasságtörés	
Darvin: Fajok keletkezése	180	— Vadkan	110 Lei
Karinthy: Kötéltánc	48	2. sz. csoport	
— Irta . . .	20	Babits: Pávatóllak	
Schrenk: Titokzatos erők	28	— Karácsonyi Madonaa	
Karinthy: Faramido	28	— Nyugtalanóság	98 Lei
Tolsztoj: Shakespeare	35	— Recitativ	
Suares: Dosztojevskij	35	9. sz. csoport:	
Lázár: Munkácsi	35	Laczkó: Noemi fia	
Wagner: Beethoven	35	Bíró: Amor és Psyche	72 Lei
Gide: Wilde Oszkár	35	Kaczér: Ezüst fuvola	
Thiering: Textilipar	35	11. sz. csoport:	
Lambrecht: Oslények világa	35	Méray: Két primadonna	
— alla: Modern sakk	35	Kodolányi: Két leányarc	72 Lei
Brandes: A France	35	Szini: Smaragd	
Rilke: Rodin	35		
Seton: Fekete mén	38		
Molnár: Andor (regény)	30		

Kapható az „Uj Kelet” könyvosztályában 100 leien alóli rendelésnél csakis az összeg előzetes beküldése mellett.

Internatul pt. fete evrei
Izr. Leányinternátus
 felvesz a jövő tanévre bennlakó rendes és magántanulókat. Állandó felügyelet, correpetálás és elsőrendű orth. köber ellátás. Orvosi, correpetálási és ellátási díjak egy tanévre 23.800 lei, mellékdíjak nincsenek. Prospektust kívánatra küldj: Steiner Izr. Leányinternátus Arad.

Berlin. 20:30: Táncczene.
Breslau. 20: Fiharmónikusok hang- versenye. Titus nyitány. Beethoven: Fidelio nyitány. Mozart: Gavott. B. zett: Carmen részletek.
Köln. 20: Szimfónikus hangverseny Rossini: Sevillei borbély — nyitány. Hegedűszóló. Gounod: Faust bales- zene. Csajkovszkij: 1812 nyitány. Re- necke: Manfred nyitány. Goetz: G-du- hedűversenye. Liszt: II. magyar rap- szódia. Wagner: Tannhauser nyitány.
Stuttgart. 19:30: Schubert: VII szim- fóniája.
Varsó—Poznan. 20: Opera.
Milánó. 21:10: Hangv.
Róma 21:02: A kubáni kozákok ének- karának hangversenye. Klasszikus és népdalok.
Oslo. 22:10: Dalok lantkísérettel.
Toulouse. 21: Szimfónikus zenekar harmónikázás.
Prága. 19:35: Dlok. 20: Schubert Három a kisleány c. operettje.
Pozsony. 18: Szólisták hangv.

SZERDA, AUGUSZTUS 6

Bukarest. 13:30: Grammfón. 17: Rádiózenekar. 18:30: Felolvasás. 19: Rádiózenekar. 20: A Calpecanu-né- gyes kamarazenéje. 20:30: Felolvasás. 20:45: Szxfonószóó. 21:15: A kamarazene folytatása.
Budapest. 9:15: A M kir. Ország- Tiszti Kaszinó zenekarának hangverse- nyé. 9:30: Hírek. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárás- jelentés. 12:05: Eugen Stepat orosz he- lalajka-zenekarának hangversenye. 12: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- jelentés, hírek. 3:30: Morse-tanfolyam. 4:10: M. Hrabovszky Julia felolvasás. „Island”. 4:45: Pontos időjelzés, idő- járásjelentés, hírek. 5: Az első Bud- pesti Citerakör hangversenye. 6: Fe- dor Aladár novellái: Szerelmes levelek. Nyaraló vendégek. 6:35: Grammfón. Hangverseny, orgonaszámok. 7:15 Sz- mü előadás a Sudióból: „Simonyi obe- ter”. 9:15: Pontos időjelzés, időjárás- jelenés, hírek. 9:30: Másfélóra könyv- zene. Utána Magyar Imre és cigány zenekarának hangversenye a margitsi- geti Márkus-étteremből.
Bécs. 21: Schuber és Wof-dalok. 21:50: Hegedűhangverseny 22:35: Ze- nekari hangverseny.
Berlin 21: Beh ngverseny.
Breslau. 22:45: Szórakoztató és tá- zene.
Köln. 21: Hangjáék.
München. 21:45: Schubert, Brahm- dalok.
Stuttgart. 20: Wagner-est.
Varsó 19:20: Grammfón.
Poznan. 20:30: Könnyű zene.
Riga. 19:03: Népszerű hangv. 21: Grammfón.
Milánó. 20:40: Operett részletek.
Róma. 17:30: Szimfónikus hang- verseny. 21: Operett.
Toulouse. 20: Operett részletek.
Oslo. 22:40: Grammfón. Táncczene.
Belgrád. 20:30: Kamarazene.
Prága. 20: Fuvószzenekar. 21: Cs- játék. Chopin: Éji dal. Rimskij— szakov: Darázs dongás. Saint-Sae- Hattyu. Davidsohn: Szökőkút. Bot- mund: Tánccsvit. 21:30: Klárinét- vős vadász. — ábránd.
Pozsony. 18: Ének és zongoraját- Csajkovszkij: Anyegin. Brahms: moll szonáta. Novák: Daok.

Eppen az a közöny- amunkra különösen- tott. Azt kellett érezn- állunk ebben az egy- den küzdelemben, h- íhez panaszainkkal- minél megértésre talál- zaink. Es éreztük, n dr. Sterneck, a buk- yik vezérének, aki az- ngresszuson kijelente- rszországban is volt- réteg, amely ha kel- elt az élet- és vagyó- szélyeztetett zsidóság- áltott szó visszhangtal- minden tiltakozásunkat. Sőt akadtak ol- amelyek, ha nem is- yleselni, de igazolni í- nteket, felsorakoztatva- zmus arzenáljának öss- ait a zsidó kamatszede- ekulánsokról. Es ebbe- kormány lapjai sem ké- Dreptatea, a nemzeti p- onti orgánuma megféd- kat, hogy vallási fan- ombatra való tekintett- gedkezett nyújtani az- gyébként is szemenszed- mert péntek este már- atasztrófa), a Patria p- ri felhivatalos, nem- angulyozni, hogy mil- ínáltak a tüzzel a beb- idők.

Meg kellett történnie- ellégymiszter elleni- ahoz, hogy északkapjoi- elemény is. Csak akko- seny. 21: Operett.
 Toulouse. 20: Operett részletek.
 Oslo. 22:40: Grammfón. Táncczene.
 Belgrád. 20:30: Kamarazene.
 Prága. 20: Fuvószzenekar. 21: Cs- játék. Chopin: Éji dal. Rimskij— szakov: Darázs dongás. Saint-Sae- Hattyu. Davidsohn: Szökőkút. Bot- mund: Tánccsvit. 21:30: Klárinét- vős vadász. — ábránd.
 Pozsony. 18: Ének és zongoraját- Csajkovszkij: Anyegin. Brahms: moll szonáta. Novák: Daok.

XIII EVF. * S
 Cluj—Kolozs
 augusztus 6
 5690 EV -

Az Uj Kelet az egyet- és bányati zsidóság napilapja
 Olkkek utánnym forrás megjelölésév meg.
 Kérlatokat nem kü- és megörésükre sem

„Elég volt

A legutóbbi antiszem- talán a szomorú t- masabb és lesújtó- zóny és érzéktelenség, zvélemény a zsidóság- madásokat fogadta N- hang sem, amely b- san felemelte volna s- usok ellen. Nem volt- rum sem, amely me- lna a fékevesztett agi- olt ember, akinek mer- vény végrehajtását k- rület profétáival sze- ki pártok is megelége- kormány gyöngesége- nem találtak elitelő s- ontókkal szemben. Eg- gy a kormánytól lefel- biróg a hatóságok is- st tanusítottak volna- mben, ha a legkeve- lna, hogy a megtorló- aguk mögött érzik a- ny támogatását is.

Akadtt azonban egy or